

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

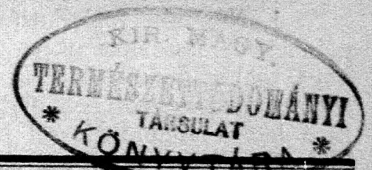
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek),
Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Országos sörárpavásárok.

I.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület f. évi szeptember hó 20—30-ig, **Budapest**, a *Köztelek* palota helyiségeiben országos sörárpakiállítást és ezzel kapcsolatban sörárpavásárt is rendez, mely utóbbi már *augusztus* hó 20-án nyílik meg s tart *szeptember 30-áig*.

A kiállításra beküldendő árpaminta mennyisége 5 kg. Árpaminták a kiállításra *augusztus 1—20-ig* küldhetők; későbbben érkező mintákat a rendezőség el nem fogad.

Figyelmeztetjük a t. gazdatársakat, hogy a rendezőség csakis az esetben vesz fel a kiállításra árpamintákat, ha azok az általa szétküldött bejelentési ívek kíséretében küldetnek be.

Tervezetet és bejelentési ívet levélbeli megkeresésre az OMGE. titkári hivatala késégesen küld.

II.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, úgy is mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központja, a Borsod- és Pozsony vármegyei gazd. egyesületekkel, a miskolci ipar- és kereskedelmi kamarával és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével, függetlenül a Budapesti rendezendő sörárpakiállítás és vásártól,

1897. évi *augusztus* havában **Pozsonyban** és **Miskolczon** országos sörárpa-vásárokat rendez.

A vásárok a következő napokon tartatnak meg: **Pozsonyban**, a vármegyeiháza nagytermében, *augusztus* hó 22-én, d. e. 11 órától, d. u. 2 óráig. **Miskolczon** a vármegyeiháza nagytermében *augusztus* hó 30-án d. e. 9 órától, d. u. 1 óráig.

E vásárok valamelyikén résztvenni óhajtó eladó, az illető gazdasági egyesület (pozsonyi vagy miskolci) titkári hivatalába eladó sörárpájából faj és minőségénként 10 kg. mintát s egyidejű-

leg ugyanazon mintából 4 kgot a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének is tartozik beküldeni. A minták beküldésének határideje a pozsonyi vásárra aug. 5—20, a miskolczira aug. hó 10—27.

A vásárok iránt érdeklődőknek részletes tájékoztatást nyújt és bejelentési íveket küld úgy a Pozsonyvármegyei, mint a Borsod vármegyei gazd. egyesület titkári hivatala.

A rendező-bizottság.

Fölvívás gyümölcsstermelőinkhez.

A „Magyar Gazdák Vásáresarnok Ellátó Szövetkezte” a gyümölcsértékesítést kezébe óhajtván venni, azzal az eszmével foglalkozik, hogy Oroszországban piacot szerezzen a magyar gyümölcsnek. Felhívjuk tehát termelőinket, hogy akiknek eladó gyümölcsük volna, szíveskedjenek azt a fentnevezett szövetkezeteknél (Budapest, Központi-Vásáresarnok) bejelenteni, hogy a szövetkezet az eladó gyümölcs mennyiségéről eleve tájékozva legyen.

Megjegyzendő, miszerint Oroszországba szállításra sárga-barack, sárga- és görög-dinnye, alma és körte alkalmas. Mindezek azonban csakis választott, kiváló jó minőségben és gondosan csomagolva küldhetők. E tekintetben készséggel nyújt fölvilágosítást a szövetkezet üzletvezetősége. A kiknek pedig bogyómölcsük volna eladó, körte, vagy alma, annak értékesítése iránt is a szövetkezet készséggel gondoskodik és annak eladását közvetíti.

A gazdaközönségnek érdekében áll, hogy e tekintetben a szükséges bejelentéseket minél előbb megtegye a szövetkezet mihez tartása végett.

Forster Géza
igazgató.

Abrak-takarmány küldemények kedvezményes szállítása.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 25918/97 szám alatt kelt magas rendeletével az abrak-takarmány (korpa, olajpogácsa árpadara, kukoricadara és malomkonkoly) küldemények szállítására nézve díjkezdményt engedélyezett a gazdáknak, a mely díjkezdmény-

ben gazdasági egyesületek által kiállított igazolványok alapján részesülnek. A kik tehát egyesületünk tisztelt tagjai közül ily igazolványok mellett való kedvezményes szállításra igényt tartanak, forduljanak, a titkári hivatalhoz, minden egyes esetben pontosan feltüntetve a feladó nevét, címzett nevét és lakhelyét, a feladási állomást, rendeltetési állomást, címzett foglalkozását, az áru nemét és mennyiségét. A mennyiségre nézve megjegyezzük, hogy 100 q-nál kevesebb árura igazolvány ki nem állittatik. A levélhez egy 10 kros bélyeg melléklendő.

Igazgató.

Elhanyagolt kérdés.

A ki a magyar szociális kérdés velejét vizsgálgatja, kénytelen megkeresni azokat a néposztályokat is, a melyekből a mi szociális-táink előállanak. S midőn az ugynevezett agrár-szociálistámról van szó, természetesen, hogy elsősorban a gazdák amaz osztályának helyzete jut eszünkbe, a melyből leghamarább válnak egyesek proletárokká s legkönnyebben csábitathók át a szociálisták táborába. S ez az osztály a kisbirtokosok osztálya.

A nagybirtokos csak meg tud élni a föld jövedelméből, mert a holdankénti csekélyebb átlagot pótolja nála birtokának kiterjedése, a középbirtokos azonban már a reánehezhető állami és társadalmi terhek alatt összeroskad, és azon az uton van a legigénytelenebb kisbirtokos osztály is, mely pedig nemcsak a nemzet zömét képezi, de a melynek azt a forrást is képeznie kellene, ahonnan a középbirtokos osztály felüdítésére meríteni lehet és a melyből a polgári osztálynak, iparosnak, kereskedőnek kiképződnie kellene. Legkevésbé sem végzett tehát meddő munkát *Jeszenszky* István kikindai lelkész, az alföldi szociális kérdés alapos tanulmányozója, a midőn legujabban

A cséplési idényre ugy bel- mint külföldi szenekre

igen kedvező ajánlatokkal készséggel szolgál

a **MAGYAR MEZOGAZDÁK SZÖVETKEZETE.**

Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. sz.

„Kialtó szó“ czim alatt közzétett munkájában az agrárszociális mozgalmak megakadályozása érdekében a kigazdák helyzetének javítását sürgeti.

Jeszenszky a teendőket a következőkben fejti ki:

1. Népünk foglalkozási viszonyait a régebbiekkel összehasonlítva azt kell látnunk, hogy újabb időben oly sok kereseti forrást és foglalkozást hagyott parlagon, annyira egyoldalúvá lett a földműveléssel járó mellékhasznok kiaknázásában, hogy ezt okvetlen számításba kell vennünk, amidőn helyzete rosszabbodásáról beszélünk.

A mi lelkeszeink régi díjleveleiben mindig benn szerepel házaspáronként a háziipar egy-egy terméke vagy nyers len, kender, fonál stb.; méz, szárnyas, gyertya, a mit minden gazdaaszony maga készített. Hol a ház, ahol ma ilyesmit termelnek?

Igaz, sok mindennek útját vágta a gyári termelés, de éppen az a mi bajunk, hogy a gyár csak a földművelők mellékhasznait és keresetét vonta el maga számára, nem egyszerűen a felesleges munkaerőt. A gyárak szaporodtak, új kereseti ágak támadtak, de a magyar nép maradt a réginek. Ma is földhöz kötött biz ő; oda kötik őt hajlamai, természete. A föllendült ipar, kereskedelem, idegen erőket kötött le s a magyart ott hagyta az eke mellett; nem szivta fel felesleges munkaerőit. Még az iparos, kereskedő is, ha egy kissé jobban megdolga, már földet bérel, vesz és elhanyagolja iparát, üzletét. De mindez inkább csak a föld beteges szeretetéből fakad, nem pedig okos számításból.

Alig érti ez ember, hogy az alföldi nép, mely annyira vágyik a föld után, annak intenzív szeretete mégis oly csekély érzékkel bír. Nézd meg a tanyáit. Valóságos pusztaságok. Még a legközségesebb szerszámát sem termeli környékén. Széles, nagy dűlői, országutai kopárak barátságatlanok. Hajlékának sincs meg csalogató csábos hatása, otthonossága.

Nem véletlen dolog, hogy éppen Csongrád-vármegye lakossága a legkevésbé kertészkedő népe az országnak. Piaczaik szegények. Nem egy helyen hallottam az alföldi paraszttól, mi-

dőn őt piaci termelésre serkentetem, hát termeljen mindenki magának.

Ezt a népet a szükség sem fogja hirtelenében megváltoztatni. Egy egészen új generációt kell nevelni, más gazdasági nézetekkel és ambíciókkal. Bármennyire is lelkesülők azokért, a miket kormányunk a nép gyakorlati oktatása érdekében az 1897. tanévtől kezdve fokozatosan életbe akar léptetni, még sem találom elegendőnek azt, amit a közoktatási kormány a gazdasági ismétlő iskolákkal tervez.

13—14—15 éves suhancokkal nem fog boldogulni heti 3—4 órán.

A tanyákon szétszórt gyerekeket, a kik már 8—10 éves koruktól eke és barom után szaladgálnak, bajos lesz oskolára fogni, úgy mint a helyben lakó iparos és kereskedő inasokat.

De meg a népoktatás gyakorlati gazdasági irányának is csak úgy lehetne meg a kellő eredménye, ha a nép gyermeke az elemi iskola felsőbb osztályaiban már bevezetettnek a gyakorlati kertészkedésbe s a vele járó mellék foglalkozásokba. A nép gyors eredményeket akar, azért nincs türelme évekig várni a megnemesített fa gyümölcseire. De ha, ezt a gyermeke kezdi, ha a gyermek az iskolai oktatást már ottbón a szülői háznál gyakorlatilag értékesíti, ha ő, mire iskolái végzi, kertet teremthet, a szülői hajlék körül, akkor remélhetni, hogy a földnek ily intenzív kihasználását felnőtt korában is praktizálni fogja.

Vannak kertészkedő tanítóink, van sok helyen kiváló szép faskola, de a nép nem tanult meg még ily helyeken sem kertészkedni.

Nem, mert a gyakorlatba való átvitellem törődött a népoktatás.

Most táruznak fel előttük a mulasztások fenyegető képei. Egy emberöltő múlt el, a mióta rendeztük népoktatásunkat s ma látjuk, hogy nemcsak abban mulasztottunk, hogy évről-évre félmillió tankötelet hagyunk iskolázatlanul, hanem maga a népnevelés sem felelt meg a földhöz ragaszkodó nép életfeltételeinek.

Szinte sirva látja az ember, hogy ez a nép, tiz hold áldott földön is koldus módra él. Gabonát termel csak s bármennyire sikerüljön is ez, mindene rá megy az adóra és régi tar-

tozásaira. S a legkisebb véletlen pedig egy egész esztendőre kifosztja mindenből.

Arra nincs kilátás, hogy a népet hirtelenében megtanítsuk a föld okszerűbb kihasználására, de arról mielőbb kell gondoskodnunk, hogy a földnek nagy terheit, a melyek ma nincsenek arányban jövedelmező képességével, az átmeneti időben valami módon enyhítsük.

2. Bármennyire is érintse egyesek érdekeit, mégis az első és nagyfontosságú dolog az, hogy a kisbirtokosok földjét terhelő drága hitelt olcsóbbal váltsuk fel.

Az a rengeteg apparátus, amelylyel a pénzüntézetek dolgoznak, az a tisztán osztalékrendszer, amely a pénzt közvetíti, annyira megdrágítja a hitelt, hogy az apró kölcsönökre szorult kis birtokosostályt maholnap koldusbotra juttatja.

Az állam 900 frtos tisztviselőkkel milliókat kezelte az adóhivataloknál s a pénzüntézetek, amelyek 1 millió forintnyi kölcsönt közvetítettek, osztalék és kezelés czimén legalább is 50,000 frttal terhelik meg a hitelkereső közönséget.

12 ezer frt fizetéssel miniszterek egy egész országot elkörmányoznak, egy bank igazgatásához már 20—40 ezer frttal fizetett tisztviselők kellenek. És mindennek sulya a szegény, megszorult nép vállaira nehezedik. Vajjon nem országos érdek-e, hogy a földet terhelő népemészto hitelt mielőbb olcsóbbá tegyék? Enyhítsük a drága kölcsönközvetítés terkeit.

3. A kigazda osztály helyzetének javítása érdekében nem hagyhatni szó nélkül a mai földadózási rendszert sem. A 70 es években eszközölt drága és rossz kataszteri felbecslés már arra törekedett, hogy a föld jövedelmező képességét felderítse s a föld osztályozással még igazságosabbá tegye az adókövetést. De vajjon az adóarány megállapításánál nem veendő-e egyéb körülmények is figyelembe a földminőségen kívül? Nem gyakorol-e befolyást a föld jövedelmére maga a birtok nagysága is? Tagadhatatlan, hogy az adózás arányánál tekintetbe kell venni a földbirtokmegosztási viszonyokat is. A kis birtoktestek aránytalanul nagyobb rezsivel dolgoznak, mint a nagybirtokok. A 10 holdas épp úgy kényte-

TÁRCZA.

A lóhus mint tápszer.

(Mutatvány szerzőnek „A lóhus“ czimű, éppen most megjelent művéből.)

A lóhus a népek élelmezésében szerepet játszott a multban s lényeges szerepet játszik a legműveltebb nemzeteknél a jelenben is, előre is bizonyosak lehetünk affelől, hogy a lóhus, mint élelmiszer nem olyan elvetendő, amilyennek sokan vélik s elfogultságukban tartják. Kutyakon végrehajtott kísérletek kiderítették, hogy egyenlő mennyiségű és zsirtartalmu szarvasmarha és lóhus a táplálkozásban egyenlő értékű.

Vegyí összetételére nézve a lóhus, olcsóbb husfélékkel összehasonlítva, dr. König szerint a következő tartalmu:

Fehérjében tehát gazdagabb a lóhus, mint akármelyik az összehasonlításba vettek közül, de zsirban jóval szegényebb. Itt azonban, mint látjuk, félkövért, illetőleg kövér állatok husa van a nem kövér ló husával szembe-

állítva s pl. ha a Tormay által közölt erre vonatkozó táblázatot tekintjük, a viszony egészen más és pedig a következő:

husféle	viz	légyenes anyag	zsir	hamu
s z á z a l é k o k b a n				
sértéshus	59.62	17.06	22.43	0.88
ürüshus	76.66	19.67	2.82	0.84
borjúshus	74.61	19.05	5.46	1.37
marhahus	72.25	20.91	5.19	1.17
lóhus	74.27	21.71	2.55	1.01

A legbecsesebb táplálóanyagban (légyenyegületben) tehát tényleg a lóhus a leggazdagabb és zsirtartalmára nézve (ha a ló nincs hizlálva) megegyezik az ürüshussal, ásványi anyagokban pedig gazdagabb annál is és a sertéshusnál is, viztartalmában ezen értéktelen anyagában végre tökéletesen hasonlít a drága borjúshushoz, s alig különbözik a marhahustól.

Hogy a hizlalt ló — s kivált ilyen jöhet rendezett lóvágás esetén szóba — zsirtartalmában is megközelítheti akár a marha, akár a borjúshust, az kétséget nem szenvedhet s így világos, hogy a lóhus vegyi összetételénél fogva — ha a ló különben egészséges és husa megromolva nincs — fogyasztó ember életére és

egészségére teljesen ártalmatlan, annak tápszeréül tökéletesen alkalmas.

Más kérdés, hogy a lóhus kinézésénél, szagánál és ízénél fogva ehető-e, a vagy oly undort, utálatot keltő, hogy e miatt fogyasztani alig, vagy éppen nem lehet.

Ha nem tudnók, hogy száz meg százezer ember már is fogyasztja e húst; ha nem tudnók, hogy milliói az embereknek fogyasztják a bűdös quarglit, az iszapszagu halat, a penészes sajtot, a keserű turót, az édes mézet, a sós heringet, az édes galambhust, osztrigát, nehéz szagu kaviárt, az undorító békát, csigát, cserebogarat, macskát, patkányt stb. stb., úgy kételkednünk lehetne abban, hogy a lóhus fogyasztása — színénél, szagánál, ízénél fogva — akadályokba nem ütközik; de hát ha a világot uraló megszokás az emberi élelmek sorába emelhetett anyyi édes és keserű, zöld és veres, bűdös és jószagu, izletes és undorító anyagot, anyyi mindenféle növényt, tücsköt, bogarat, lehet-e kételkednünk abban, hogy ha már a világon sok helyen az emberi élelem sorába emelte az előítélet levetkezése, az elfogultság lerázása s a megszokás a lóhust, Magyarország népe lesz az, a mely megeszi a bakszagu kecskehust, a mesterségesen elbűdösített vadhust, a pézsmaszagu bivalyhust, a nyálkás vizenyős, undorító fehér színű borjúshust, s a bécsi virsliben és nem tudva más tápszerben is a lóhust, tudva nem fogja megenni azt, ha olcsó pénzért hozzájutván, megszokja s biztosítékot lel arra, hogy csak szakértőleg megvizsgált, egészséges ily hushoz jut?!
Teljesen ki van zárva annak a lehetőség, hogy különösen a szegényebb sorsu nép,

H u s n e m	viz	légyenes anyag	zsir	légyentelen anyag	hamu	a száraz anyagb.	zsir
s z á z a l é k o k b a n							
lóhusban legkevesebb	61.39	13.91	0.52	0.00	0.65	8.81	2.02
lóhusban legtöbb	79.30	24.16	10.42	1.00	1.10	15.03	0.51
lóhusban középszámban	74.27	21.71	2.55	0.46	1.01	13.70	8.46
kövér tehénhusban középsz.	70.96	19.86	7.70	0.41	1.07	11.30	25.53
félkövér ürüshusban középsz.	75.99	17.11	5.77	—	1.33	11.45	23.70
kövér sertéshusban középsz.	47.40	14.54	37.34	—	0.72	4.49	70.40

len egy igát tartani, mint a 30 holdas; a 30 holdas épp úgy tart eselédet, mint az 50 holdas s így az egész birtok megművelésének terhe 1—1 holdon aránytalanul oszlik meg. A nagybirtok ezenfelül a nagyban való termelés, értékesítés, az idő jobb kihasználásával előnyben van a kisbirtoktestek felett.

4. Nem akarok e helyen egy új adózási rendszert kifejteni, de nem győzöm eléggé hangoztatni, hogy sokkalta hosszabb idő kell ahhoz, hogy új népünket az okszerűbb gazdálkodásra szoktatjuk, semhogy addig a magas földadót tönkrejuttatás veszélye nélkül kibírnia.

5. Az egyoldalú gazdálkodás kifolyása az, hogy a kisbirtokos sem a maga idejét, sem igája munkaerejét nem tudja eléggé értékesíteni kis földbirtokán. Bérletekhez csak drága pénzen juthat. Ennek egyik oka az, hogy a nép minden vállalkozási hajlama a földre irányul, mindenki bérletbe és földvásárlásokba fekteti és öli kis feleslegét s ennek következtében mesterségesen felveri annak árát. Más ok meg az, hogy a nem házilag kezelt nagy birtoktestek bérbeadásánál sem a községek, sem a magánosok nem veszik figyelembe a kisbirtokos osztályt. Nagy parcellákban vagy gazdáknak, vagy üzérkedőknek adják ki. Ez utóbbiaktól aztán a kisgazda drága pénzen kap kis bérleteket.

Igaz, hogy egyes kisgazda nem is nyújt annyi biztosítékot, mint a tömegben bérlo nagy gazda, de a kis gazdák szövetkezve mégis ugyanazon garanciákat nyújthatnák. A bérbeadó persze nem tehet arról, hogy a kis gazdák még eddig nem szövetkeztek, de hogy ez irányban őket fel nem világosították, mutatja a mi közönyösségünket, hogy addig nem teszünk, míg körünkre nem ég.

6. A szövetkezetek által volnának létesíthetők a közraktárak is, a melyek főképp a kisbirtokos osztályt védhetnék a gabnaáresélyek veszedelmétől. Népünk rendszerint aratás után fizeti le összes állami adóját. Megfigyelhetjük, hogy éppen ez időtájt hanyatlanak a gabnaárak mintegy mesterségesen s a kényszerű eladással a kisgazda sohasem kap rendes árat. De ma már a hanyatlásnak egyéb tünetei is mutatkoznak, 20—40 holdas gazdák a tél

folyamán már előre eladják a jövő termés egy részét, természetesen nem folyó áron, hanem jóval alább. Tudok kisközségeket, a melyeknek egész határa nem több 6—8 ezer holdnál s az 1897. tél folyamán már 8—10 ezer méter-mázsát előre eladtak 5 forintjával. Nem gondolja meg a paraszt, hogy csak 6 forintig emelkedő gabnaárak mellett is nyárig 40 százaléknak megfelelő pénzt vett fel az 5 forintért elvesztegetett gabonára.

A nép csak zugolódik, de nem látja be, hogy ő maga önként rohan a pusztulás karjaiba. A mi hivatásunk, hogy minden lehető megtegyünk érdekeik védelmére. De ki tagadhatja, hogy ehhez első sorban öntudatos, sorsa felett gondolkodó népre van szükségünk.

Nem elfojtani, hanem felköltetni kell a népből azt az ösztönt, mely sorsának javítása céljából, társulás, szövetkezés útján is törekszik.

7. Főképpen kisközségek gazdáira nézve volna ajánlatos a következő:

Községi földekből, vagy ha ez nincs, a közlegelőből évente 20—50 holdat kollektíve művelhetnének s ennek jövedelméből fedezhetnék összes községi terheiket. Csupán felesleges munkaerejük értékesítésével nagy terhektől szabadulnának meg.

Huszonöt hold vetőmagját az első évben a község előlegezi. A szántás, vetés, aratás, behordás, nyomtatás s napszámmunka igazságos arányban osztatnák meg a kisközség lakosai között. Az összes munka négy napot igényel s jövedelme 1000—1200 forint évente.

Atyám egy eladósodott községet ily módon szedett rendbe. Huszonöt hold földnek kollektív kezelésével néhány év alatt középületeket emelt, kölesönmagtárt létesített.

A közoktatásügyi miniszterium által tervbe vett gazdasági irányú ismétlő iskolák célszerűsége ily telepek nélkül el sem képzelhető.

Ezeket kísérleteket is lehet tenni új termelési ágak meghonosításával. Sok egyéb mód szolgálhatna még népünk anyagi helyzetének javítására. S nem is kéltem, hogy okszerű vezetés mellett a még javából ki nem használt földterületek gazdag forrást nyitnának népünk megélhetésére.

De ehhez nemcsak idő, hanem áldozatok is kellene. Nagyobb szabású reformok a népoktatás terén is. Én csak az újabb generációtól várom anyagi és közművelődési viszonyaink fellendülését s épp azért az átmeneti időkben, mielőtt egy új nemzedéket felnevelhetünk, a mostanin más eszközökkel kell segítenünk.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Felhívás

Thomassalak műtrágyázási kísérletek végrehajtására.

Az Orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás összehasonlító kísérletek alapján megakarja állapítani azt, hogy hazánkban hol és mily viszonyok között helyénvaló őszi vetemények alá a Thomassalak alkalmazása. A kísérlethez az állomás 4 mmázsa Thomassalakat küld, amely még e hó folyamán elhintendő azon táblán, 2 magyar hold nagyságu parcellára, a hová ez év őszén buza vagy rozs vettetik. A Thomassalak elszórása után a kísérleti parcella ugyanolyan elbánásban részesítendő, mint a tábla többi része. A parcella termése külön aratandó és csépelendő, az összehasonlítás megejtése céljából aratás előtt a műtrágyázott parcella szomszédságában lemérendő ugyancsak 2 m. hold, melyet szintén külön kell aratni és csépelni. A kísérlet eredménye az állomás által e célra küldendő rovatos ivbe vezetendő be, s az után minden felhívás nélkül az állomásnak M.-Óvár-ra küldendő.

A 4 mmázsa Thomassalakat ingyen besátjuk a kísérletre vállalkozó gazdák rendelkezésére, ők csupán a szállítási költséget tartoznak viselni Budapesttől vagy Magyar-Óvartól birtokukig.

Akik tehát a szóbanforgó kísérlet végzésére vállalkoznak, ezen szándékukat szíveskedjenek a kísérleti állomásnál M.-Óvár-ot bejelenteni a *lakhely, utolsó posta és vasut állomás*

aki úgy is tudja vagy gyanítja már, hogy jelenleg 25 krajczárért 4 tál ételt adó konyhákon bécsi virstliket s más hurka- és kolbásznemeket árusító helyeken tényleg lóhust is vásárol és eszik, még pedig drágán, nem fog tudva olcsóbb árért lóhust vásárolni ellenőrzött helyeken s nem fog mesterré lenni annak izletes elkészítésében úgy, ahogy mesterré lett a külföldi nép. S mert ez ki van zárva, ismételten csak azt hangoztathatjuk, hogy: lóhust is kérünk első sorban Budapestnek, ha már a mi vágásra alkalmas lovainkat Bécs veszi meg, hogy virstli alakjában visszahozza; lóhust Budapestnek első sorban, hogy népességének táplálkozási viszonyai kedvezőbbekké váljanak; lóhust végre, hogy lótenyésztési, loértékesítési és állatvédelmi ügyünk is hasznot láthasson belőle!

De mielőtt tovább mennék, nem lehet adós maradnom a lóhus további leírásával sem, mert ennek az állati terméknek — mint még közelebbről is látni fogjuk: indokolatlanul — oly rossz híre kelt hazánkban, hogy érdemes végre ennek a dolognak jól a szeme közé tekinteni.

Részrehajlással, azt hiszem, nem fog vádolni senki, a mikor kimérésre alkalmas lóhust kimérésre alkalmas más állat hússal hasonlítok össze s talán bizalmat kelt mondanom, ha kijelentem, hogy nagyon sok lovat s más állatot boncoltam életemben s nagyon sok mindenféle húst vizsgáltam — és ettem is — és ezek között volt a lóhus is.

A kiöregedett, csontig-bőrig lezsarolt, már az életben is vagy szánalmat vagy undort keltő lótól eltekintek tehát, s a bár nem fiatal,

de jó husban levő feljavított, talán hibás, de egészséges ló husáról szólok, mikor mindenképp azt mondom, hogy az színre nézve barnaveres, tehát semmivel se kevésbé tetszetős színű, mint az élénk veresbarna marhahús; a rózsaszínbe játszó sertéshús; a vereses fakó s felületén kékes színben fénylő nyulhús; a halvány, gyengén veres, vagy kékes-szürke s esetleg fehér borjúhús; a barnaveres bivalyhús és a veresbarna juh- és kecskehús. Főzve, sütvé a lóhus is épp oly mogyorószínű vesz fel, mint akármilyen más hús, s csak ha nyers állapotban levegőn áll, vesz fel aránylag gyorsabban, mint más húsféle, mindinkább sötétedő, egészen fekete-vörösig menő színt, mikor aztán — mint az imént említett nyulhús — felületén kékesbe játszik. Ez a változás, aránylag gyorsan, a bivalyhuson is beáll, több nap múlva a szarvasmarha húsán is bekövetkezik, de mint ezeken, főzés, sütés után a lóhuson is eltűnik.

Jó istállóban tartott, tisztán kezelt ló husának u. n. lószaga nincs, hanem csak u. n. husszaga van, amely szaga meg van a marhahusnak is, s egyáltalán a szaga van oly kellemes, mint a bivalyhús pézsma, a juhús fagygyu és kecskehús bakszaga.

Izre nézve a vad-iz, fagygyu-iz, bak-iz semmivel se kívánatosabb, mint a lóhusnak édeses, a galamb és kacsa húsára emlékeztető ize, mely glikogen nevű cukoranyag tartalmától van, s ezt csak nem lehet hátrányul betudni, mikor világos, hogy kellő szózással és alkalmas elkészítéssel az megszüntethető.

Kétségtelenül izlés dolga, a huszsírok közül a keményebb fagygyut, marhazsirt, melyek

esetleg fehér színűek, esetleg sárgák, jobban szeretni a lózsirt, mely mindég sárga és hig, a liba és kacsa, meg a hal zsirjára emlékeztető de egy bizonyos, az t. i., hogy a lózsirt, mint, zsirt ép oly tápláló, mint a többi zsirt és az egészségre teljesen ártalmatlan; feljavított lónál több is, keményebb is, fehérebb is, mint sovány állatnál, s a kinek ez a zsirt még sem kell, könnyen megfoszthatja attól a húst, mert az az izomzatot csak körülveszi, át nem szövi, s pótolhatja sertés-zsirrrel, vagy ha tetszik, akár fagygyuval is.

Eppen mert lóhus zsirradékkal átszőve nincs, felhántorgatják róla, hogy nem elég „szoftos“.

Hát hiszen a nyulhús, őzhus, szarvas, juhús is „száraz“ nem „szoftig“, de szalonnával való megtűzdeléssel vagy másképpen a főzés, párolás, sütés, pörkölés mesterségével azzá tehető.

Felhánytorgatják még róla, hogy különben se elég porhanyó, hanem nehezen rágható, holott e tulajdonsága a lóhusnak csak akkor forog fenn, amikor más állatok húsában is fenforog, t. i. ha öreg, munkában lezsarolt és kellőképpen fel nem javított, meg nem hizlalt a vágó állat.

Aztán különben is százezreit eszszük meg alkalmas módon elkészítve az öreg, „rágós“ husu tyukoknak, kakasoknak, bivalyoknak, bikáknak stb., miért ne ehethők meg hát az esetleg rágós lóhust is!

S ha megehetjük mi szegényebb sorsu polgárok, mért ne egye meg, ha kedve tartja, a mesterségesen elbűdösített nyul, őz, szarvas, zerge, vaddisznó husa mellett az azokhoz leg-hasonlóbb lóhust akár frissében elkészítve, akár

pontos megjelölésével, hogy a műtrágya szétküldése akadálytalanul eszközölhető legyen.

Magyar-Ovár, 1897. július 12.

Országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás.

Cserháti Sándor.

Komposzt készítés.

Komposzt vagy keveréktrágya alatt oly trágyát értünk, mely a gazdaságban összegyűlt hulladék-anyagokból állítatik elő, tehát oly anyagokból, melyek máskülönben semmi értékkel sem bírnának, ellenben feldolgozva a legbecsebb trágyaszerek egyikét szolgáltatják. Hány gazdaság ad ki évenként tekintélyes összeget műtrágyáért, a gazdaság hulladék-anyagait ellenben veszendőbe hagyják menni.

Sajnos, hogy a komposzt készítésére gazdáink oly kevés gondot fordítanak, pedig a látszólag oly csekély mennyiségű, de szorgalmas gyűjtéssel nagy tömeget kitevő hulladék-anyagokból, évenként bámulatossá mennyiségű keveréktrágya állítható elő, mely az összes növényi tápszereket könnyen felvehető alakban foglalja magában.

De hát mik ezek a hulladékok? minden, amit szemétnak, söpredéknek nevezünk. A komposzt anyagát szolgáltatják az állati hulladékok, belek, az esett állatok hús, szőr, toll, pata, szarv, cserebogarak, hernyók, a cserebogarak pajorja, csigák stb., növényi hulladékok, burgonyalomb, gyomok, fűreszpor, tengeri csutka, perje, a konyhai hulladék, a növények ipari hulladéka; a major udvar, a pajták, szék, lakások, istállók söpredéke; az épületek vályogtörmelése, vakolat, fahamu, az utak sara, az árkok iszapja, a kitisztított árkok földje, emberi ürülék stb. A felsorolt hulladékok minden gazdaságban megvannak, csak össze kell gyűjteni a még oly értéktelennek s csekélynek látszó anyagot is és a marokszám és kosár-szám, talicskaszám összehordott söpredék végül is tekintélyes tömeggé nővi magát.

A komposzt készítésének titka tehát *egy kis gond s utójárás*, semmit elveszni nem engedni, mindent összegyűjteni. A gazdasági

füstölve, páczolva vagy ha úgy tetszik, nemkülönben mesterségesen elbűdösítve bárki más is.

Mert hiszen melyik állat hús részéről fenyegeti az ember egészségét több veszély még akkor is ha a husszemle szigorúan hajtatik végre, a marha- vagy a lóhús részéről.

Eltekintve a sertésnek az emberre veszélyes borsóka kórságától és trichinosisától, mely a lóban nem fordul elő, érdemes egy pillantást vetni a marha gümőkórságára, mely állandó és nagy veszéllyel fenyegeti folyton az ember egészségét.

Minálunk a kezdetleges vágóhídi statisztika nem nyújt elég sok és megbízható adatot arra nézve, hogy a levágott marhák és lovak közül hány találtatik gümőkórságosnak, azért ha külföldön körülnézve, pl. Németországban vizsgálódunk, úgy találjuk, hogy Poroszország területén egy év alatt 183 nyilvános közbűvőhídon levágott 483.721 marha közül 30.118 drb volt gümőkóros, tehát minden 16-ik marha, holott ugyanott s akkor 431 lóvágóhídon levágott 53281 ló közül csak minden 1332-ik volt tuberkulotikus, tehát 6 $\frac{1}{3}$ %-ot, 0,88%-tal áll szemben. Még óriásibb különbség mutatkozik Berlinben, ahol vágóhídon levágott 124593 drb marha közül 14793, tehát 12% találtatik tuberkulotikusnak, holott ugyanakkor a központi vágóhídon levágott 8471 lóközül egyetlen egy sem. Poroszországban tehát minden 16-ik marha veszélyezteteti az ember egészségét s csak minden 1332 ló; Berlinben pedig minden 8-9-ik marha és egy ló se. Sajnos, majdnem így van ez már a marha tuberkulózisára nézve hazánkban is, egygyel több okunk van tehát a lóhús fogyasztás behozatalára.

cselédet jó szóval, egy kis buzdítással, ahol szükséges szigorral kell reá szoktatni, hogy minden söpredéket, hulladékot, fahamut, a major-udvar bizonyos kijelölt helyein hordjanak össze, ahonnan azután a komposzttelepek helyére szállítatik.

A komposzttelepek helyből a major-udvar közelében védettebb, s lehetőleg magasabb fekvésű helyet válasszunk ki, a komposzttelep helyét kiteglázní, vagy ledöngölni teljesen felesleges, a rakásokat egyszerűen a sima földön készítettjük el. A rakások elkészítésénél s kezelésénél bizonyos szabályokat kell szem előtt tartanunk, ha jó komposztot akarunk nyerni, mert a komposzt értéke, nem csak a felhasznált hulladékok mennyiségétől s minőségétől, hanem a kezeléstől is függ.

Mindenekelőtt jó földről kell gondoskodnunk; ez képezi a komposzt alapanyagát, ezzel keverjük össze a hulladékokat. Kitűnően felhasználhatjuk az utcai kaparékcsarat, az árkokban összegyűlemlő iszapot, az árkokból kikotort földet. A városok közelében, vagy nagyobb közlekedési utak mentén fekvő gazdaságok, az igrás erőt bizonyos időben valóban jobban nem tudnák értékesíteni, minthogy az utak összekotort sarát összegyűjtik, mely magában véve is tetemes trágyaértékkel bír. Szükség esetén közönséges szántóföldet veszünk, megjegyezve azonban, mennél televényesebb, annál hatásosabb.

A szükséges föld birtokában, már most a komposzt rakások elkészítésénél következőképpen járunk el. Az első réteget 1-1 $\frac{1}{2}$ méter szélességben s 25-30 cm. magasságban föld képezi, erre jön egy réteg hulladék, söpredék stb. ismét egy réteg föld mindaddig, míg a rakás az 1-1 $\frac{1}{2}$ méteres magasságot el nem éri; a legfelső réteget ismét föld alkotja. A telepen elkészítendő komposztrakások tehát 1-1 $\frac{1}{2}$ méter szélességben s ugyanily magasságban készíttetnek.

Ennél szélesebb s magasabb rakásokat nem lenne helyes készíteni, mert első esetben az egyenletes korhadás, utóbbi esetben a szükséges átforgatás lenne megnehezítve. Egy-egy rakás hosszúsága a rendelkezésre álló anyag mennyiségétől függ, megjegyzem azonban, hogy sokkal helyesebb több rövidebb, mint

Mert az nagyon kérdéses, vajjon elége az ember egészségének védelmére, hogy csak az olyan tuberkulotikus marha boesátattik konzum alá, amelynek husában gümő nincs; de ettől eltekintve is, különös marad az mégis, hogy ezer meg ezer tényleg beteg marha húsát eszszük meg akkor, mikor ezer meg ezer talán hibás, de tényleg egészséges ló húsát potom áron hagyjuk elkallódní vagy értéktelenül a földben elrohadni.

De én tölem és a velem egyformán gondolkozóktól távol áll valakire a lóhúst feldisputálni; távol áll tőlünk valakit annak fogyasztására „rábeszélni“; mi csak azt akarjuk a közügy érdekében, amelyhez az állatvédelem is tartozik, hogy legyen végre lehetővé az, hogy a ló ily uton is értékesüljön; legyen végre lehetőségessé, hogy aki lóhúst is enne, ha volna, mert drágább húsra nem telik neki, hozzá juthason végre ahoz is.

Ez persze nem zárja ki, hogy a katonaságnak részben lóhússal való élelmezését, különösen szükségparancsolta esetén, számításainkból kifeledjük; nem zárja ki, hogy arra, gondolkunk, miszerint az egészséges, tápláló s mellé legolcsóbb lóhúst szegényházakban, kórházakban, javító és fegyintézetekben, népkonyhákban, fogházakban és börtönökben is fel lehetne használni a táplálás céljára, ekként a mostaninál megfelelőbb és még se drágább, hanem olcsóbb élelmezést érvén el; nem zárja ki, hogy elne feledjük, miszerint feljavított lovakkal a mostaninál jóval jelentékenyebb exportot csinálhatnánk lótenyésztésünk hasznára és állatvédelmi ügyünk előnyére.

Monostori Károly.

1-2 hosszú rakást készíteni. Egy-egy komposzttelepen tehát nem egy, hanem mindég több komposztrakásunk lesz, melyeknek érési foka is a hulladékanyagok gyűjtési ideje szerint eltérő lesz, mert a hulladékok az év folyamán folyton szaporodnak s így a komposztrakások is nem egyszerre, hanem fokozatos sorrendben készülnek.

A komposztrakásokban levő hulladékanyagok rothadásba, korhadásba mennek át s végül is teljesen földnemű anyaggá változnak. Miután a komposztot csakis akkor használhatják fel, midőn teljesen földnemű anyagot alkot, a gazdának érdekében áll ezen folyamatot, átalakulást siettetni. Ha a komposztrakást, elkészítése után magára hagyjuk s többet nem törődünk vele, akkor a korhadás lassan és tökéletlenül fog véghez menni s a különböző hulladék anyagok még két év multán is felismerhetők benne. Ilyen komposztot kihordva, nem sokat nyerünk, sőt a földet, rétet elgyomosíthatjuk. Pedig hány helyen hordanak ilyen félig érett komposztot részint gondatlanságból, részint szükségből, mert a telepen nincs már hely.

A komposztrakás érésének siettetésére, azt folytonosan nyirkos állapotban kell tartani: a száraz komposzt nem érik. Az öntözésre legjobb a ganajlé, melylyel a rakásokat időközönként meglocsoljuk. De szükség esetén inkább használjunk tiszta vizet, mintsem komposzt telepünk száraz legyen. Az öntözésen kívül az egyes komposztrakásokat egyszer-kétszer át kell forgatni, mint a telep helyének kijelölésénél szintén figyelembe kell venni. Az átforgatásnál a rakás felső része alulra, külső részei annak belsejébe kell hogy kerüljenek, vagyis az egész a szoros értelmében át kell forgatni, ha eredményes munkát akarunk végezni.

Ily kezelés mellett a komposztrakás 1 $\frac{1}{2}$ -1 év alatt teljesen megérik; ez különben attól is függ nehezebben vagy könnyebben korhadó hulladék képezi-e anyagát.

A teljesen érett komposztot kihordhatjuk a szántóföldre, a hol széttergetve azonnal beszántható; különösen a homokos s a kavicsos, sülevényes talajokon képes nagy hatást kifejteni. Daczára annak a komposzt igazi helye a rét. Nincsen oly trágya, mely a réten a komposztot hatásában felülmulná. Kihordására legalkalmasabb az ősz utója vagy a tél; kat. holdjára 8-12 szekeret számítunk.

A komposztrakások tetejét tökkel beültetni s a téli kihordásnál az átfagyás megakadályozására, kukorica szárral, perjével, burgonyalombbal vagy istállótrágyával betakarni, helyes lesz. Ky.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

Táparány elmélet szerinti és körülményekhez alkalmazott etetésről.

△ Baly Kálmán ur fenti czim alatt közölt hízalási összehasonlítását érdeklő olvas-tam, amennyiben magam is régebben tamáskodtam.

Különösen megingatta táparány elmélet iránti bizalmamat mult év folytán egy külföldi gazdasági lapban olvasott értekezés, amelyben a kísérletező azon meggyőződésre jön, hogy a mennyiben egy és ugyanazon, különben hasonló összetételű, jól betakarított takarmány különböző években különböző étvágygyal fogyasztatik s különböző eredményt is ad, annak izletessége és emészthetősége is kell, hogy a vegyi összetételén kívül még más körülménytől is függő legyen, a mi az ő feltevése szerint bizonyos mikrobák, kisebb vagy nagyobb mérvbeni jelenléte vagy teljes hiányában lenné

magyarozatát, a mi mindenesetre még bővebb bizonyításra szorul.

Daczára azonban annak, hogy cikkiróval egyetértek, nem hagyhatom közölt számításában tévedését megjegyzés nélkül, önkénytelenül is rehabilitálva az oly súlyosan vádolt tápanyagelméletet.

Czikkiró ur ugyanis az elméleti hizlalás 189 napi tartamával szemben a gyakorlatit 145 nappal hozza számításba.

Hogy a 145 napi hizlalás után jobban lehetett az ökröket értékesíteni, mint 189 után, az a konjunkturában leli magyarozatát, itt azonban egyenlő időtartam és egyenlő ár kell, hogy képezze az összehasonlító számítás alapját, a mely esetben az elméleti hizlalás szerint:

189 napi etetés a 42 kr	79'38 frt	
beállítási súly 502 kg. a		
18 kr	90'36 "	169'74 frt,
értékesítés 652 kg. a 26'5 kr		172'78 "
	nyereség	3'74 frt,
gyakorlati hizlalás:		
189 nap a 35 kr	66'15 frt	
beállítási súly 530 kg. a		
18 kr	95'40 "	161'55 frt,
értékesítés 637 kg. a 26'5 kr		168'80 "
	nyereség	7'25 frt,

mutatkozik tehát a gyakorlati hizlalás javára 4'21 frt különbözet s ez is valószínűleg eltűnt volna, ha az ökrök egy és ugyanazon időben adták volna el, mert az elméleti alapon hítottak okvetlen jobb minőségűek voltak, a mennyiben 150 kg. súlygyarapodással állnak 107 kg. ellenében.

Mindezek által pedig azt akartam bizonyítani, hogy a mennyiben állataink takarmányozását és a takarmányok emészthetőségét illetően még meglehetősen homályban tapogatózunk, bármily gyenge támpont is jobb a semminél, a tápanyagelméletet tehát mint kiinduló pontot körülményeinkhez alkalmazva, addig míg jobban nem rendelkezünk, én is, mint a Rovatvezető ur, megbecsülendőnek és alkalmazandónak tartom, annál is inkább, mivel cikkiró ur is ezen elméleti alapján állította össze a körülményekhez alkalmazott gyakorlati hizlalás adagjait s azokkal is csak az elméletivel egyenlő eredményt ért el.

Ne ítéljük el tehát egészen a tápanyagelméletet, mely elvégre is tudományos alapon épült, ne is kövessük vakon, hanem alkalmazzuk saját tudásunkkal kibővítve viszonyainkhoz és körülményeinkhez.

Aki egy ugynevezett takarmányozási chablon receptben bizik, az esetek nagyobb részében csalódnia fog; mert gazdálkodni nem lehet sablon szerint; ellenkezőleg: a sikeres gazdálkodás az adott sablonnak viszonyokhoz és körülményekhez mért helyes alkalmazásában kulminál. *Kuzma Gusztáv.*

A miként a Baly ur cikkét, úgy ezt is legyen szabad néhány megjegyzéssel kísérem.

Nincs egyetlen szaklap, az összes külföldieket se véve ki, amely oly sok — a tápanyagelmélet alapján összeállított — takarmányreceptet közölt volna, mint a „Köztelek“.

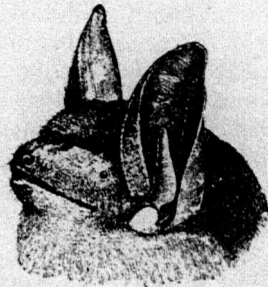
Feltűnést is keltett különösen a marhahizlalással professzionálisan foglalkozók között, hogy mi fáradságot semmibe véve folytonosan tanácsokat osztogatunk a gazdáknak s akadtak, akik avval vádoltak bennünket, hogy ez eljárásunkkal a nemzeti vagyon pocskolására utat egyengetünk, mert a tápanyagelmélet alapján haszonnal takarmányozni nem lehet.

Hát Amerika, Anglia, Németország s Franciaország gazdái bizonyára nagyot nézének, mikor valaki azt vágná szemük közé, hogy ez elmélet alapján takarmányozván, okvetlenül cselekszenek s hogy jövedelmeik az állattenyésztésből nem azért nagyok, mert a takarmánnyal vegytani alapon szigorúan számolnak, (de persze a táplálást összes körü-

ményeikhez is hozzáméri), hanem boldogulnak azért, mert egyéb viszonyaik kedvezők.

Hiszen igenis, éppen abban van a tévedés, hogy sok ember azt hiszi, hogy ha állatai számára egy takarmányreceptet összeállít, tekintet nélkül minden egyéb körülményre és viszonyra, már okvetlenül haszonnal fog dolgozni a táplálás terén. Pedig ha valahol, éppen a táplálóanyagelmélet alapján való takarmányozásnál elkerülhetlen számot vetni avval, hogy igenis kihozassék a szükséges minőség és mennyiség, de a lehető legolcsóbban.

Baly ur közleményének az kellett volna hát tenőre legyen, hogy: az állattáplálás jövedelmezőségének nyitját mind maig a körülményekhez mért tápanyagelmélet szerinti etetés

90. ábra. A deres denevér feje.

képezi, nem pedig hogy: a körülményekhez mért etetés jobb mint a tápanyagelmélet szerinti.

Helyesen fogja fel tehát a dolgot és tökéletesen igaza van Kuzma urnak, mikor azt mondja, hogy bármily gyenge támpont is a szóban forgó, alkalmazzuk azt addig is, míg jobban nem rendelkezünk.

A jelek azt mutatják, hogy rendelkezni fogunk jobban is, mert az állati anyagcserének eddigi vizsgálati módjánál jobbnak ígérkezik az újabb kalorimetrikus vizsgálat, melynek alapján majdan egészen másképp kellend számolnunk s valószínűleg kisebb anyagpocskolással sikerülend etetnünk.

Monostori Károly.

GAZDASÁGI ÁLLATTAN.

Rovatvezető: Jablonowski József.

A denevérek gazdasági fontosságáról.

I.

Daczára a néphitben gyökerező azon balvéleménynek, a mely a denevéreket ildőzendő, káros állatoknak tartja, ma már majdnem ál-

91. ábra. A koránröpködő denevér feje.

talános az a tudat, hogy denevérek, mint első sorban rovarevő állatok, a gazdának, kertésznek, erdésznek nagy szolgálatot tesznek. Hisz tudjuk, hogy ezen szürkületi és éjjeli állatok napnyugtától hajnalhasadtaig röpködnek, s repülés közben a nagy zugóbogarakat, éjjeli pilléket, legyeket szunyogféleket fogdossák, szóval éppen azokat a legnagyobb kártékony állatokat, a melyeknek más repülő ellenséjük alig van.

A nép ellenszenv ezen állatok iránt első sorban kétségtelenül saját szerű termetükre — a melyet a „sárkányok“, ördögök s más efféle nem rokonszenves alakok személyesítésénél is

előszeretettel alkalmaz a fantázia — továbbá éjjeli, ugyszólván rejtett életmódjukra, harapós természetükre, s itt-ott megtörtént szalonnafogasztási csinyjeikre vezethető vissza. Állítják ugyanis, hogy a denevérek egyik-másik faja a füstre aggatott szalonnát is megrágja, a mi kétségkívül ritkább eset, mert a mindennapi tapasztalás állítja s ha tény is, a rovar pusztításuk által végzett haszonnal szemben mégis csak helyi értékű s egészen jelentéktelen. Azonkívül — úgy vélem — a keményben lógó szalonna megrágása a legtöbb esetben nem is nekik, hanem a jól kuszó házi egérnek tudandó be, a miről a rágesáló fogazat szülte rágási felület gondosabb megvizsgálása által eléggé meggyőződhetünk: az egér két-két vésőalaku metszőfoga egészen más nyomot hagy, mint a denevérek apró fogakból álló teljes fogsora.

Bárha a denevéreket általában hasznosaknak tartjuk is, nem lehet e kijelentéssel megelégednünk, mert ezt így reagjuk csakis általánosságban tehetjük, annál is inkább, mert az egyes fajok életmódjának vizsgálata arra tanít, hogy a különböző fajok a mezőgazda, kertész és erdész szempontjából éppen nem egyenlő értékűek; már csak azért sem, mert táplálékukat a különböző denevérfajok a legkülönbözőbb természetű területeken fogdossák össze. Így egyes fajok a házak körül, mások a kertekben és parkokban, ismét mások az erdőben, vagy éppen a víztükrök fölött; egyes fajok a síkságokat, mások a hegyvidékeket lakják. Kiterjedtebb, fátlan mezők fölött csak speciális esetben — az őszi vonuláskor — látunk vadászó denevéreket. Gazdasági értékükre vonatkozólag általánosságban annyi áll, hogy rovarpusztítás szülte közvetett hasznuk első sorban a kertész s erdészre háramlik s csak másodsorban a gazdára.

Hazánkból mintegy 16 faj ismeretes; közöttük néhány ritkaság számba megy, ezek elterjedése is szűkebb határok között van, vagy éppen csak egyes barlangokra s azok környékére terjed ki. E ritkább fajokat nem tekintve, az egészen közönséges s ugyszólván a mindennapi élet körébe tartozó fajok száma négy. E négy faj életmódját kívánom e sorokban párhuzamba vonni, hogy gazdasági értéküket egyenkint mutassam ki, a mi tulajdonképpen feladata is jelen soraimnak.

Az a négy denevérfaj, a mely nálunk mindenhol feltalálható, a következő: a deres, a koránröpködő, a négyfülü és a kis denevér.

Lássuk őket egyenkint.

1. A deres denevér (*Vespertilio murinus*) (90. ábra) testszörözete felül barna, alul deres szürke, repülőhárttyája sötét szürkésbarna. Ez a legnagyobb magyarországi denevérfaj, a mely a városok és falvak utcáin, udvaraiban, nagyobb majorok környékén, kertekben, fasorok és kerítések mentén vadász. Alacsonyban, általában 4—6 m. magasban, s lassan repül ilyenkor s széles szárnyaival szinte esetlenül csapong. Esténként későn buvik elő s minthogy a hideg iránt meglehetősen érzékeny, hűvös, szeles, vagy esős időben ki sem jön rejtekéből. Nappal nagyobb épületekben pihen s csak kivételes esetben faoduban; téli szállásul is a nagyobb épületek nyugalmasabb padlásait, a tornyokat s barlangokat választja, a hol százával található s ilyenkor méhrajmódra kapaszkodnak egymásba.

Tápláléka a nagy zugóbogaraktól az apróbb éjjeli pillékig minden szürkületi s éjjeli rovar. Az összefogdosott nagy bogarak tetemes részét a különféle cserebogárfajok teszik ki; az éjjeli pillék közül, az idevonatkozó vizsgálatok szerint, különösen a kártékony bagoly-pillék (*Agrotis segetum*, *tritici*, *exclamationis*) nagyszámu fogyasztása esik a gazda javára, míg a különféle Mamestra-lepkéknek szintén nem jelentéktelen pusztítása a konyhakertészre hasznos. A gyümölcsösökben a gyürüs-, a különböző s az aranyfarupillék pusztítása a fő-jelentősége.

Mint az elősorolt vadászterületeiből s zsákmányainak fajaiból látjuk, a deres denevér első sorban a községekben s a nagyobb majorok mellett, vagy azok közelében fekvő gyümölcsös- és konyhakertekre és szántóföldtáblákra hasznos; ezeken túl a mezőgazdára még ott, a hol a községek s nagyobb majorokból megszakítás nélküli fasorok indulnak ki s nyulnak el a gazdasági táblák közé, mert ezek kivezetik éjjelező helyeitől jó messzire, a hol a fasorok mentén összefogdosott rovarok nagy részével nagy károktól menti meg a szántóföldek termékeit.

Az erdészre e fajnak alig van jelentősége.

2. **A koránröpködő denevér.** (Vesperugo noctula) (91. ábra) szintén a legnagyobb denevéreink egyike. Testszőrzete egyszínű vörösbarna, repülőhártyája fekete. Szárnya aránylag igen karesu, ennek következtében rendkívül gyorsan repül; repülését a hirtelen kanyarodások jellemzik. Esténként korán, rendszerint már napnyugt előtt megjelenik s meglehetősen magasságban, a fecskék társaságában röpködik. A kellemetlen időjárás, nemkülönben a téli hideg iránt is kevésbé érzékeny; tavasszal korán kirepül s enyhe téli időjárás mellett nincs megdermedve. Így az imént lefolyt télen is a keszthelyi templom tornyában heteken át élénken cincogtak, sőt egyik holdvilágos estén a torony körül egyet repülni is láttam.

Főképpen a korosabb erdőkben tartózkodik, de erdőszéleken, erdei vágásokban, fasorok mentén, sőt a községekben is. Téli tartózkodó s nyári éjjelező tanyái leginkább a nagyobb fák odvai s kevésbé az épületek, ami különben tartózkodó területeinek felsorolásából is következik.

Rendszerint a fák koronája fölött csapong s ott fogdossa össze a nagyobb testű bogarak s éjjeli pillékből álló rovarláplékát, melyekből nagy testénél fogva szerfelett sokat elfogyaszt; 25–30 cserebogár — mint a gyomorvizsgálatok tanúsítják — meg se kottyan neki. Ugyancsak a gyomortartalom e denevérfajt, mint az erdőre oly annyira kártékony tölgyilonca (*Tortrix viridana*) és a buesus pille (*Cnethocampa processionea*) nagymérvű pusztítóját tüntette föl.

Ez a denevér első sorban tehát az erdészre hasznos, s nagy testénél és falánkságánál fogva, valamennyi denevérünk között talán a leghasznosabb.

Ez a faj sok erdőt, amelyben nem talál téli szállásul alkalmas odvas fákat, ősszel odahagy, ahonnan kisebb-nagyobb szétszórt csapatokban, a nyílt mezők fölött vadászatva, alkalmasabb téli tanyára — tapasztalás szerint déli vagy délnyugati irány felé — valósággal költözik. Ez az őszi költözése az, amely a mezőgazdára is bir némi jelentőséggel, mert ilyenkor a teljesen fátlan mezők fölött is vadászat. Őszi költözése alatt a nagyobb viztűkrök fölött is épp úgy csapong tápláléka után, mint a nyílt mezők fölött.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

321. sz. kérdés. Szőlőmben, melyet május 20-ika előtt rézgálicz-szóda keveréssel permeteztem a szőlőtőkék virágjait hullatják. Idecsatolva küldök néhány fürtöt és levelet, kérem megállapítani a baj okát.

Lőrinczi.

K. I.

322. sz. kérdés. Kérem az idemlékelt növényt meghatározni. E növény száritott állapotban meggyujtva s patkánylukba dugva egy tehénistállóból a patkányokat teljesen kiirtotta. Tán mérgező hatása van füstjének?

Ó-Dalmand.

H. P.

323. sz. kérdés. Kérem nézetüket nyilvánítni aziránt, vajjon a mult ősszel csává-

zott buza megtartja-e csirázóképességét a jövő ősziig?

B.-Illye.

H. M.

324. sz. kérdés. Marhatrágyával erősen trágyázott földben a kalerábé, karfiol és káposzta eleinte buján nő, de aztán elhervad: kihuzva a növényeket a földből, gyökereiken olykor 15–20 gumót találni, mi lehet a baj oka s hogy lehet rajta segíteni?

K. Z.

325. sz. kérdés. Kérem a beküldött 2 drb szőlőhajtásrészleten mutatkozó betegséget meghatározatni.

Ér-Semjén.

F. A.

Feleletek.

Virágját hullató szőlő. (Felelet a 321. sz. kérdésre.) A beküldött szőlőlevelek a peronoszpórabetegség által erősen meg vannak támadva s a virágokon is lehetett a peronoszpóra gomba konidiumait (nyári szaporodó tejeskék) konstatálni, s így bizonyos, hogy a peronoszpóra betegség közvetlenül a fürtöket is megtámadta s ez okozza a virághullást, habár nem lehetetlen, hogy ehhez egyéb ok is, pl. a tökékek gyengesége hozzájárul. #

Patkányirtó növény. (Felelet a 322. sz. kérdésre.) A küldött növény egy nagyon közönséges gyom, neve: *olasz kigyószisz*, *Echium italicum* L. A növény maga nem mérges, hogy füstjének nincs-e mérgező hatása, azt nem tudom. De nem lehetetlen, hogy a felhozott esetben a patkányok nem irtattak ki, hanem a füst egyszerűen egyelőre elűzte őket, a mit talán megtett volna egyéb növénynek a füstje is.

Mivel a beküldő csupán egy kis színét vesztett virágát küldött be, ez alkalommal nem mulaszthatjuk el felemlíteni, hogy a növények biztos meghatározására szükséges, miként a beküldendő növények egészen (ha nem is gyökerestől, hanem teljes levélzettel és virággal) és lehetőleg friss állapotban — nedves moha közé pakkolva — küldessenek be. Ellenkező esetben a meghatározás — hacsak nem valami közönséges növényről van szó — sok munkát ad, vagy esetleg nem is lehetséges. #

Csávázott buza csirázóképessége. (Felelet a 323. sz. kérdésre.) Ha a mult ősszel csávázott buza a csávázás után jól leszárított s száraz helyre tetetett el, úgy azok a szemek, amelyek már a csávázás alatt el nem vesztették csirázóképességüket, semmi káros változáson sem fognak az eltartás alatt átmenni. Teljes bizonyosság okáért azonban jó lesz csiráztatási próbát tenni, a mi nagyon egyszerű. 2 nagyobb virágcserepáljba tessék tiszta homokot — ha ez nem volna, egyéb laza földet — tenni, ezt mérsékelten megnedvesíteni s mindegyikbe 50–50 buzaszemet eldugdosni s azután a cserepeket szellős szobába, vagy egyéb helyiségbe elhelyezni. A buzamagvak néhány nap mulva csirázni fognak, csak arra kell ügyelni, hogy a cserepbe helyezett föld ki ne száradjon. 10–12 nap mulva összeszámolja, hogy a két cserepben összesen hány szem csirázott ki s a számból megadja a csirázóképességét %-ban. A vetésnél erre azután tekintettel kell lenni, ugyanis a szerint, a hány százaléknyi mag elvesztette csirázóképességét, annyi százalékkal több vetőmag veendő a vetéshez. Megjegyzem, hogy a nem csávázott buza magjának csirázóképessége átlag 95% szokott lenni. Habár a csirázóképesség nem nagy fáradsággal járó egyszerű munka, az esetben, ha ezt nem akarná maga végezni, tessék bármelyik állami vetőmagvizsgáló állomáshoz (vetőmagvizsgáló állomások vannak Bpsten, Magyar-Óváron, Keszthelyen, Debreczenben, Kolozs-Monostoron és Kassán) fordulni, ott a beküldendő buza csirázóképességét díjtalanul pontosan fogják megállapítani. #

Beteg káposztafélek. (Felelet a 324. sz. kérdésre.) A beküldött növények teljesen elrot-

hadt, undorítólag bűzös állapotban érkeztek meg, úgy, hogy azokat tüzetes vizsgálat alá venni nem lehetett. A gyökérzetben látható gumókból ítélve valószínű, hogy a betegséget a *Plasmodiophora Brassicae* Wor. nevű nyalkagomba okozza. Ellene más nem ajánlható, mint a beteg növények kiszedése (gyökerestől!) és elégetése s azonkívül tanácsos a megtámadott ágyakon néhány évre felhagyni a káposztafélek termelésével, vagy pedig az ágyakat mélyen rigolózni s égetett mészszel behinteni, mielőtt azok újra káposztafélek termelésére használatnának.

Megjegyzem, hogy a káposztafélek gyökérzetén gumókat két, a gyökerekben élő rovar álcája is szokott okozni; az egyik egy ormányos bogár, a *Ceutorhynchus assimilis* Payk., a másik a káposztafélek *Anthomyia Brassicae* Bouché. Ha ezek okoznák a kárt, egy a felvagdalt gumókban, vagy az illető rovar álcáját, vagy az álcák rágásai által okozott meletteket könnyen meg lehet látni. #

Beteg szőlőhajtások. (Felelet a 325. sz. kérdésre.) A hajtások egészen elpenészedve érkeztek meg, vizsgálatra alkalmatlan állapotban. Egyes, némilég kivehető foltok jégverésre vagy a foltos antraknózisra engednek következtetni. Ha jég nem volt, úgy valószínűleg a foltos antraknózissal van dolgunk, minek konstatálhatására tessék új anyagot gondosan elesomagolva (a hajtások tövét nedves mohával vagy itatóspapírral körülesavarva) skatulyában póstára adni. Levélpapírosba még növényleveleket sem tanácsos csomagolni, annál kevésbé nedvesen szedett hajtásokat. #

Budapesti gyapjuaukezió.

Az eddigi tapasztalatok szerint az aukeziók utolsó napján a hangulat mindig kívánni valót enged, okai közelfekvők. Rendszerint már csak kisebb vagy üzerek által összevásárolt tételek kerülnek ilyenkor kalapács alá. Aztán, a kinek komolyabb vevő szándéka van még akkor is, ha az első napon bizonyos tartózkodást tanúsít a má. odikon rendszerint két kézzel kapkod az áru után, melylyel készletét kiegészíteni reméli s így az utolsó napon csak nagyon biztató vételnek vág neki, ha addig ki nem fogy az aprópénzből. A pénzhiányt különben akár az első helyen is felsorolhattuk volna, mert főleg annak vagyok hajlandó tulajdonítani, hogy az a két nagy tétel, mely bármely nagy aukezióknak is diszére válhatott volna — értem a báró Wodianer Albert gyomai uradalmának 436 zsákos és Csekonics Endre zombolyai uradalmának 213 zsákos tétele el nem kelt.

Ezen tapasztalat után talán azt lehetne ajánlani, hogy a jövőben az ily nagy küldemények 100 bálós altételekre osztassanak fel, mert úgy látszik gyárosainkra nézve is — legalább részben — áll, hogy mit ér, ha egy hordó méz ára volna csak egy denár ha az nincs.

Az eredményt, hogy a harmadik napon (jul. 9.) 4991 zsák közül csak 1648 kelt el, kielégítőnek nem találhatjuk bár az elért árákkal a termelők teljesen meglehetnek elégedve. Áll ez nevezetesen gróf Csekonics Endre zombolyai uradalmának zsirban nyert 31 zsák cigája gyapjával, melyet Offermann brünni czég 54 forintjával vett át; továbbá Kohner Adolf és fiai alsó-szászbereki 16 zsák és a poklostelki 9 zsák fésült gyapjuval, melyeket, 121 frtjával a gácsi posztógyár részére, míg az alsó-szászbereki szövet gyapjut Pollák vette 126 frtjával.

Jó kelendőségről dicsekedhetik Kégl György szövetgyapjas tételével is, melynek egyike (41 zsák) az egy francia czég részére vásárolt Sniger részéről 151 frtjával, a másik 43 zsákos tétel pedig 143 frtjával Wertheimer, egy harmadiktól (36 zsák) szintén Wertheimer 148 forintjával szerzek meg, míg Altschul a

potban érkeztek s vizsgálat alá kérészetlen látható hogy a betegséget for. nevű nyálka- m ajánlható, mint gyökerestől!) és s a megtámadott ni a káposztafélék ágyakat mélyen behinteni, mielőtt elérésére használ-

posztafélék gyö- kerekben élő rovar egyik egy orrmá- *assimilis* Payk., *thomyia Brassicae* kárt, úgy a fel- illető rovar álczá- tal okozott mene- ni. #

(Felelet a 325. sz. elpenészedve ér- natlan állapotban. ok jégverésre vagy nek következtetni. lószínűleg a foltos ínek konstatálható- osan elesomagolva hával vagy itatós- atulyában postára növényleveleket annál kevésbé ned- #

auaukezió.

szert az aukeziók indig kívánni valót ndszerint már csak szzevásárolt tételek alá. Aztán, a kinek van még akkor is, tartózkodást tanu- két kézzel kapkod szletét kiegészíteni pon csak nagyon ha addig ki nem nzhiányt különben lsorolhattuk volna, jlandó tulajdonitani, mely bármely nagy ott volt — értem romai uradalmának — Endre zombolyai tétele el nem kelt.

talán azt lehetne z ily nagy küldemé- e osztassanak fel, inkra nézve is — hogy mit ér, ha egy egy denár ha az y a harmadik napon csak 1648 kelt el, ak bár az elért árak- eglehetnek elégedve. sekonics Endre zsom- an nyert 31 zsák et Offermann brünni át; továbbá Kohner ereki 16 zsák és a gyapjuval, melyeket, ógyár részére, míg gyapjut Pollák vette

dicsekedhetik Kégl telével is, melynek francia czég részére 51 frtjával, a másik frtjával Wertheimer, sz: intén Wertheimer meg, míg Altschul a

35 zsák felső-somlyói gyapjuért éppen 158 forintot fizetett.

Jó vásárt csinált továbbá a Bartos Gábor jákó-hódosi 19 zsák [finom merinó gyapjával, melyért első szóra 140 forintot kínáltak, míg végül erős küzdelem után Altschul kezén maradt 197 forintjával. Végül a Popper Ernő és Henrik Pál majori gazdaságának 21 zsák finom merinó gyapja is igen kedvező áron cserélt gazdát. Elsőbben 180 forintot kínáltak érte, míg végül is 265 forintot Herrmann kezén maradt.

Ezen napon az említettek kivül vásároltak még a zsolnai posztó-gyár, Quittner, Kurtz, Guttman és Wahl, Wehringshofen és Cziriák; a bársonyosok közül: Elias, Gonda, Reimer, Wertheimer stb.

Nagyobb mennyiség fésűsgyapjut 110—115 forintig vásárolt Quittner.

Gróf Zichy Nep. János vrászlói uradalmának posztógyapja 260 forinton egy szintén Somogyból inkognitó utasok nagyobb tétel 270 forintot kelt el, bebizonyítva az egyszer, hogy a jó gyapjunak sem kell czégér, holott rendszerint nem azt tapasztaljuk, mert bizony kereskedőink a gyapjuüzletben nem ritkán a nevet fizetik meg.

A zsirban nyírt gyapjuk, mint ezt az előzmények után mást nem is várhattunk, ismét nagyon el voltak hanyagolva.

A gödöllői koronauradalom gyapjai közül csak a mácsai kelt el 45 forintjával, a minőségre jobb ilkamajori és kerepesi gyapjak q-jáért csak 40 forintot kínáltatván, ezek aztán vissza is vonattak.

A debrői kis tétel zsiros finom posztó-gyapjuért 56 forintot fizetett Pollák; a bujái zsiros szövetgyapjuért 46 forintot, a berlini Cziriák, a fésűsgyapjak 44—49 forintot keltek, köztük gróf Pejáchevich Péter rumai uradalmának 85 zsákja.

Nem lehet tagadni, hogy a gyapjuaukeziók intézménye meghonosításának már mostanság is van némi kedvező hatálya úgy a tenyésztési és forgalmi viszonyokra, valamint az ár-alakulásra. Igen jó iskolát képezhetnének a tenyésztőre nézve, ha ezek nem biznák csak a kereskedőkre, hogy azok a raktárakban bön-gészenek a gyapjak közt.

De még azt sem hallottam, hogy valamely gazdasági tanintézet a tanítványait küldte ki, hogy a raktárakban időnkint összehalmozott gyapjakat rendszeres megtekintés tárgyává tegyék! Sok gazdánk van még most is, ki valami közforgalomban levő, bár helytelen nézet farkába kapaszkodva tartja és tenyésztői birká-ját, kezeli gyapját oly módon mint azt nem kellene tenni, holott aránylag kevés fáradsággal oly siker érhetne, miről ma még álmodni sem mer. Egy kis osztályozás, a hulladékoknak külön választása stb. nem is említve a gondos mosást és száraz állapotban való zsákolást, ma már biztosan meghozza a maga gyümölcsét. A jól tenyésztett és kezelt gyap-ják tulajdonosai majdnem kivétel nélkül meg- lehetnek elégedve az utóbb elért eredmények- kel. De azok, kik oly nedves gyapjut küldtek, hogy szintén csavarni lehetett volna belőle a vizet, vagy kik olajos festékekkel jelzik a juho- kat s ezzel a legesztelenebbül csökkentik gyap- juk értékét, szoktak leghangosabban jajgatni a felett, hogy a gyapjuárverés sem hozta meg a várt árakat s azzal akaratlanul is egy követ fujnak azokkal, a kiknek ma már nem „szabad többé“ a gyapjuvásár és ebbeli elkeseredésük- ben még egyre azt akarnák demonstrálni, hogy szebb és jobb volt, tehát „legyen úgy, mint régen volt“ mikor nem a konjunktura, hanem egy szűkkörü érdekszövetkezet diktálta nálunk a gyapjuárakat.

R.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Országos sörárpavásárok. — Felhívás gyümölcs- termelőinkhez. — Abraktakarmányküldemények kedvezményes szállítása.	1005
Elhanyagolt kérdés.	1005
Budapesti gyapjuaukezió.	1010
Tárca. A lóhus mint tápszer. <i>Monostori Károly.</i>	1006
Növénytermelés.	
Felhívás Thomassalak műtrágyázási kísérletek végrehajtására. <i>Cserhádi Sándor.</i>	1007
Komposztkészítés.	1008
Állattenyésztés.	
Táparány elmélet szerinti és körülményekhez al- kalmazott etetésről. <i>Kuzma Gusztáv.</i>	1008
Gazdasági állattan.	
A denevérek gazdasági fontosságáról.	1009
Levelszekrény.	1010
Vegyesek.	1011
Kereskedelem, tőzsde.	1012
Budapesti gabonatőzsde. — Vetőmagvak. — Mü- trágyák. — Szeszüzet. — A központi vásárcsarnok árújegyzése a nagyban (en gros) eladott élelmis- czikkek áráiról. — Állatvásárok: Budapesti gazdasági és tenyészmarhavásár. — Budapesti vágómarhavásár. — Budapesti lóvásár. — Kö- bányai sertésvásár. — Budapesti szurómarha- vásár. — Ingatlanok árverései (20000 frt bees- értéken felül.)	1013

Megbízások. A földmívelésügyi m. kir. minisz-
ter, *Fleischer* Antal monostori lakost, Krassó-Szörény
vármegye bégai járására nézve, *Boday* Dezső bodei
lakost, Veszprém vármegye deveseri járására nézve,
Barányi János trencsényi lakost, Trencsény vármegye
trencsényi járására nézve, *Veszelinovits* Koszta felső-kovili
lakost, Bács-Bodrog vármegye titeli járásra nézve,
Bartha Lajos aranyos-gyéresi lakost, Torda-Aranyos
vármegye tordai járására nézve, az állandó gazdasági
tudósítói tiszttel bízta meg.

Európa termése. A földmívelésügyi mi-
niszteriumhoz beérkezett hivatalos jelentések
alapján alább közöljük az európai főbb gabona-
termelő államok terméskilátásait. E jelentések-
nek figyelmes áttekintésekor rögtön szemben-
tűnik, hogy a *terméskilátások egész Európában*
kedvezőtlenek. Tehát majdnem az összes európai
államok osztoznak abban a sorsban, ami
országunkra jutott. De kiváltképpen figyelmet
érdemel az a körülmény, hogy épp a legna-
gyobb európai exportállamokban, nevezetesen
Oroszországban és Romániában legrosszabb a
termés. Ha még hozzávesszük ehhez, hogy az
amerikai jelentések is kedvezőtlenek, valamint
azt, hogy a gabonakészletek ugyszólván világ-
szerte elfogytak, úgy kitűnik, hogy az utóbbi
időben képződött magas buzaár teljesen joga-
sult s a viszonyokban gyökerezik és ennél fogva
kültatásunk lehet arra, hogy a buza magasabb
ára állandó marad. A jelentések a következők:
Bulgária. A ruszcsuki konzul jelentése szerint
junius első felében is kedvezőtlen esős időjá-
rás uralkodott, amely a vetések fejlődésére
káros hatást gyakorolt. Legtöbbbet szenvedett
a gabonaféléken kívül a burgonya és répa.
A meg nem dőlt és jól fejlődött gabonafélék
kielégítő termést ígérnek, ellenben a dült buza,
rozs, árpa és zab alig közepes hozammal fog
fizetni. Kukoricza alig haladt s általában véve
gyengén áll. A gabonakészletek teljesen kifogy-
tak. A widdini konzul jelentése szerint a ter-
méskilátások meglehetősek. Az árvizokozta
károk miatt azonban a takarmánytermés nagy
része tönkre ment. Az árpát aratják. **Francia-
ország.** A párisi főkonzul jelentése szerint a
terméskilátások általában kielégítőek, habár a
terméseredmények a múlt évitől jóval el fog-
nak maradni. A legjobb esetben is 105 millió
hektoliter buzát lehet remélni összes eredmén-
y-képp. A cettei konzul jelentése szerint a gaba-
na főképp Dél-Franciaországban rohamosan
érik. Előreláthatólag *nem lesz kielégítő* a buza-
termés, mert a buza hiányt ez idő szerint is
15—20 millió hektoliterre becsülik. Ezt a
mennyiséget a külföldről kell fedezni, mivel a
készletek fogytán vannak. A rozs hasonlóan a
buzához, a múlt évinél *jóval kisebb termést*
ígér. A bordeauxi konzul jelentése szerint a
meleg időjárás lényegesen hozzájárult a gabona-
neműek megérleléséhez. Az eredmények a

mult évinél kisebbek lesznek. A gabonakészle-
tek minimumra csökkentek. **Nagy-Británia.**
A liverpooli főkonzul jelentése szerint a ter-
méskilátások nem romlottak, sőt a négy hét
előtti állapothoz képest kissé javultak is. A
várható terméseredmény közepesnek fog meg-
felelni. Készletek általában nagyon megesap-
pantak. **Németország.** A lipesei konzul jelentése
szerint a buza igen szép és üde, rozs nagyon
jól áll, kedvezően virágzott. Árpa kielégítő,
ugyszintén a zab is; habár ebben a fergek
kárt okoztak. Kapás növények néhol kielégítőek,
másutt azonban alig közepesek. A karlsruhei
konzul jelentése szerint a Majna vidékén álta-
lában jók a termés kilátások. A königsbergi
konzul jelentése szerint a vetések jól gyara-
podnak; az utóbbi esőzések kedvezően hatot-
tak reájuk. Takarmányból elegendő mennyiség
termelt a minőség is jó. A frankfurti főkonzul
jelentése szerint a komlótermés kilátások ked-
vezőtlenek. A kieli konzul jelentése szerint a
termés kilátások kissé csökkentek. A várható
termés középszerű. **Olaszország.** A firenzei
konzul jelentése szerint a gabona is jól meg-
érlelődött. Viharok és esőzések itt jelentékeny
károkat okoztak. Az aratás megindult s a vár-
ható termés eredmények hasonlóak a múlt évi-
hez; mindazonáltal a beviteli szükséglet ezentul
is 10 millió hektoliterre becsülhető. A genoui
főkonzul jelentése szerint több kerületben
nagy jégesőzések és viharok jelentékeny káro-
kat okoztak; mindazonáltal a folyamatban
levő aratás eredménye közepes, minőségileg
a termés jó. A velencei főkonzul jelentése szer-
int az aratás folyik, a várható termés gyenge
középszerű. Kukoricza jól gyarapodik. A livornói
konzul jelentése szerint a termés kilátások
egyes kerületekben jóval kedvezőtlenebbek a
tavalyinál. A palermói konzul jelentése szerint
a gabonatermés kilátások eléggé kedvezőek.
Oroszország. A szent-pétervári főkonzul jelenti,
hogy az orosz földmívelésügyi miniszter leg-
utóbbi közölt jelentése szerint az őszi gabona-
neműek három nagy kerületben *nagyon rosszul*
állanak. Dél- és délkeleti Oroszországban az
őszi gabona 30—50 százalékát, — mivel a
vetések oly rosszul állottak, hogy termést nem
adtak volna — *kiszántották.* Az ismaeli konzul
jelentése szerint, kerületében a gabonaneműek
jól gyarapodnak. A libai konzul jelentése
szerint a termés kilátások változatlanul *kedvezőt-
lenek*; a hőség jelentékeny kárt okozott. **Rom-
ánia.** A turn-severini konzul jelentése szerint
a termés kilátások nagyon kedvezőtlenek, külö-
nösen buzából s részben a többi terményekből
is, amelyek alig gyenge közepes termést ígér-
nek. Az árviz nemcsak a Dunamentén, hanem
a folyók és patakok mentén is rendkívül nagy
károkat okozott. A kukoricza is gyengén áll.
Szerbia. A belgrádi konzul jelenti, hogy az
időjárás különösen junius második felében na-
gyon kedvezőtlen volt s ennek következtében
a termés kilátások erősen *csökkentek*; néhol
egészen *tönkrement*, nemcsak a gabonatermés,
hanem általában véve mindennemű növény és
takarmány. Az őszi buza területe — amely
különben is kisebb volt, mint az előző évben,
az idén *alig közepes termést* fog adni. A tavaszi
vetésekben is sok a kár; még talán a zab
legjobban tartotta fenn magát, ámbár ez sem
kifogástalan. Takarmányból szintén nagyon
sok tönkre ment azokon a részeken is, ahol
a termés lejtőkön és dombokon volt.

Havasi legelők hasznosítása. Magyar-
ország nagy kiterjedésű és kitűnő minőségű
havasi és előhavasi legelőkkel bír, melyek leg-
nagyobb része ma teljesen kihasználatlanul
áll, mert ha leszámítjuk az erdélyi oláhok ese-
kely juhtenyésztését, alig van egy-két állat,
melyet kitűnő havasi legelőink dus viránya
táplál. A „Köztelek“ hasábjain több ízben sür-
gettük már éppen az illető vidékek kigazdái
érdekében és általában a magyar szarvasmarha-
tenyésztés emelése érdekében a havasi legelők
jobb kihasználásának elősegítését, sőt az OMGE.
évenként tartott előadásainak keretében az

állattenyésztési felügyelő is egy igen érdekes és tanulságos felolvasást tartott, eddig azonban csekély eredménnyel. Pedig külföldi szakemberek véleménye szerint is a magyar havasi legelők semmivel sincsenek hátrább a svájci vagy stájer havasoknál s így nálunk is ugyanolyan virágzó állattenyésztés volna ott alapítható. Ujabbán a földmívelésügyi miniszterium is jobban érdeklődik ez ügy iránt s mint halljuk, legközelebb egy értekezletet fog tartani, melynek feladata lesz azon módokat megállapítani, melyek a hazai havasi legelők hasznosítása terén rövid időn belül jó eredményt nyújthatnak.

Szövetkezeti takarékpénztár. Tudunkkal egyetlenegy szövetkezeti alapon szervezett takarékpénztár működött mostanáig Magyarországon: a *Brassói Általános Takarékpénztár*. Most arról veszünk hírt hogy ez az egy ilyen intézet is megszűnik, illetőleg *részvénytársasággá alakult át*. Peddig éppenséggel nem volt ok erre az átalakulásra, mert a szövetkezeti forma itt nem volt akadály a takarékpénztári jellegnek, sőt — kétségkívül igen jó vezetés mellett — kitűnően bevált 1835-ben alapították a szövetkezetet, tehát négy évvel előbb, mint a Hazai Takarékpénztárt s így tulajdonképpen a *brassói intézet volt az első takarékpénztár Magyarországon*. S a brassói intézet még a legutóbbi időkig, t. i. a fentemlített átalakulásáig, változatlanul megtartotta eredeti formáit s céljait. Részvénytökeje nem volt, hanem 137 tagja 50 frtos részjegyeket fizetett be; a jövedelmet pedig nem osztalékul használták föl, hanem részben a forgalmi töké szaporítására és a tartalékalpra, de tekintélyes részben jótékony célra. Ez az ősi, de szép rendszer gyönyörűen bevált s a takarékpénztár oly nagy bizalmat élvezett, hogy minimális alaptökeje dacára közel öt millió forintnyi *takarékbeléti* volt állandóan reábizva. A *tartalékalap* folytonos szaporítással 300.000 forintig nőtt, mert a tiszta nyereség évenként 50.000 forintnál nagyobb összeg volt. Hogy milyen nemes módon használták föl ezt a nyereséget, tanúság reá a legutóbbi mérleg föl- osztási tétele: 28.678 forint az általános tartalékalpra, 6766 forint jutalékokra és 20.441 forint *jótékony célra*. A régi erényeknek utolsó példáját azonban a minden nemeset leromboló merkant, szellem megsemmisítette, amidőn osztalékos részvénytársasággá alakult át, kétségkívül nemcsak a részvényesek, hanem a vezetők külön javára is. A régi intézménybe vetett bizalom busás kamatokat fog majd hozni az érdekelteknek, de annál kevesebbet a humanitárius intézmények s a vidék jótékony szelleme helyett annak szabadalmazott uzsorásává válik a nemes alapítók emlékének meggyalázásával.

Gabonakiviteli anket. A m. kir. államvasutak igazgatósága, a legközelebbi időben egybehívja az évenként megtartani szokott gabonakiviteli értekezletet, a melyen minden évben rendszeresen az a panasz merül fel, hogy közvetlen az aratás után a kiviteli forgalom gyors lebonyolítása lehetetlen, mivel a m. kir. nem rendelkezik elegendő teherkocsival. Az idén azonban rossz a termés, a kivitel tehát aligha lesz nagyobb szerű. Mindazonáltal most már az államvasutak igazgatósága is belátja, hogy a jelenlegi teherkocsiállomány elégtelen az áruknak késedelem nélkül való elszállítására. Különösen az őszi és téli hónapokban évenként megújulnak a szállító közönségnek kocsihány miatt emelt panaszai. Ennek a gazdaközönségre és a kereskedelem és ipar fejlődésére nézve felette hátrányos állapotnak az orvoslása már huzamosabb idő óta foglalkoztatja a kormányt. A kocsihány jelenleg csak közepes nagyságú forgalom mellett is, a mely rendszerint augusztus második vagy szeptember első felében szokott előállítani, a bérben vett kölcsönkocsik mellett átlag két-három ezer kocsi közt váltakozik naponként. Ennek a hiánynak fődözésén kívül tekintetbe kellett venni a forgalom emelkedése folytán szükséges szaporítást is. Az államvasutak forgalmi teljesítményei

a legutóbbi időben évenként átlag 7-47 százalékkal emelkedtek. Hosszabb időre nem lehet bizton számítani a forgalmi teljesítmények ilyen nagy mértékű további emelkedésére s a legközelebbi öt évre a szükséges kocsiszaporítás mértékének kiszámításánál nem is ilyen, hanem csakis 3-5 százaléknál átlagot vett alapul a kormány a beruházási kölcsönnek erre vonatkozó részében. Ekként számítva, a legközelebbi öt évben a közepes nagyságú forgalom emelésére ama teherkocsikon felül, melyek jelenleg az államvasutak rendelkezésére állanak, még hét ezer új teherkocsit fognak beszerezni.

Tízéves találkozó Kolozs-Monostoron. Azokat a gazdátársaimat, kik az 1886/87. tanévben a kolozs-monostori gazdasági intézetet végezték — nem véve ki azokat sem, kik bármi okból kötelezvényünket nem irhatták alá — felkértem, hogy *f. évi augusztus hó 20-ára* kitűzött találkozómon minél számosabban megjelenni és ebbeli szándékukat velem levélben tudatni sziveskedjenek. Pusztá-Ötvenes, (posta Arad). *Iszlai Gábor*.

Kneipp páter és az ipar. Ismeretes dolog, hogy Kneipp páter minő érdemeket szerzett a vizgyógymód újból szervezése által, de e mellett több virágzó iparág is neki köszönheti megalapítását, melyek után sok ezer munkás keresi meg mindennapi kenyerét. A vizgyógymód irányelveinek megállapításán kívül leginkább elterjedt az ugynevezett Kneipp-kávé vagy a Kathareiner-féle Kneipp-malátakávé használata, melyet ma az egész világon elterjedt gyárakban, mint valódi nagyipari cikket készítenek, s a mely mindenütt, mint nélkülözhetetlen élvezeti és tápszer van elterjedve. E szer használatát Kneipp indítványozta legelőször. Tudvalevő dolog, hogy a Kathareiner cég gyártási eljárásának módja abban áll, hogy a malátának a kávé ízét és aromáját kölcsönzi s miután ezuton keletkezett egy oly anyag, mely joggal pótolhatja a sokak által ártalmasnak tartott kávé vagy legalább is a legalkalmasabb pótkávének tekinthető. Kneipp páter a Kathareiner-féle malátakávét gyáraknak azon kizárólagos jogot adta, hogy készítményeiken örök időkre nevét és képét használhassák. A gyártás ezután is Kneipp utasításai szerint történik, a miért a cég gyárainak nagymérvű kiterjedése és jó híre mindenkor kereskedik.

A peronospóra elleni védekezésre a kecskeméti por és a burgundi keverék együttes alkalmazása kitűnően sikeresnek, olcsónak és felettebb tartós hatásnak bizonyulván, azon szőlőbirtokosainknak, a kik ez irányban még eddig kísérletet nem tettek, ajánljuk, hogy ezen permetezési mód előnyeiről maguknak meggyőződést szerzenek. A kecskeméti por és a permetezési receptek beszerzése végett Kecskemétre, Mayerfi Zoltánhoz tessék fordulni.

Szakértő szőlőművelésre

tanít, úgy az amerikai, a székéneggel való, mint a homoki termelésnél

BORÁSZATI LAPOK

(Szerkesztő: **Baross Károly**. Társzerkesztő: **Dr. Drucker Jenő**.) 28 év óta fenálló szaklap, megjelen minden **Vasárnap**. Legalább fél éves új előfizetők **ingylen** kapják.

a „Magyarország szőlőtermelésének múltja és jelene” című millenniumi díszművet (bólti ára 3 frt.), 264 nagy album alakú oldalon, 360 ábra és fényképpel, 3 díszmelléklettel. 80 magán szőlőtelep tanulságos leírásával. — A „BORÁSZATI LAPOK” kiadóhivatala Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. sz. Előfizetési ára egy évre 5 frt.; fél évre 2 frt 50 kr.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Napi jelentés 1897. július 16.

Készbuza ma gyengén volt kínálva, a malmok ugyan kevés vételkedvet mutattak, az irány azonban esőre és magasabb külföld következtében szilárdabbá vált. Elkelt néhány ezer mm. és az árak 5—10 krral magasabbak.

Említésre méltó eladások nem történtek.

Készroszban csekély forgalom, egy partie dohos óroz 6-65 frton ab itt kelt el, új roz prompt szállításra 6-85—90 frt pesti paritással kelt el.

Árpában ma forgalom nem volt.

Tengeri szintén csekély forgalmu és az árak tartottak.

Zab tartott.

Határidők esős idő és magasabb külföld következtében szilárdan indultak és ez irányt mindvégig megtartották.

Következő kötések történtek.

	Kötetett.	Déli zárlat.
Őszi buza	8-86—8-96	8-72—73
Őszi roz	7—7-08—7-06	7-06—08
Juliusi tengeri	4-12—4-16	4-15—16
Aug.-szept. tengeri	4-15—4-17	4-17—18
Szept.-okt. tengeri	4-26—4-28	4-26—27
Őszi zab	5-55	5-55—60
Aug.-szept. repce	12-50—12-60	12-50—60

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztviselő tudósítása.)

A szeszüzletben e héten szilárd irányzat uralkodott és az árak ismét 25 krral emelkedtek. Ugy budapesti, valamint a vidéki nagyobb vevők nagyobb mennyiségű árut zártak és a tartós kereslet folytán kilátás van reá, hogy az árak továbbra is emelkedni fognak. Finomított szesz nagyban 52-75 frt, élesztő-szesz 51-75—53 frton kelt el.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyers szesz felsőmagyarországi vasutállomásokhoz szállítva 15—15-50 frton lett kínálva, azonnali szállításra.

Galicziából e héten kínálat nem volt.

Morvaországból exkontingens szeszt nagyban 11-50 frton kínáltak, de üzlet nem létesült.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 15-25—15-50 frt.

Bécsi jegyzés 16-50—16-60 frt kontingens nyersszeszért.

Prágai jegyzés 51-50—51-75 frt adózott burgonyaszeszért.

Trieszti jegyzés 8-50—8-75 frt hektoliterenként 90% magyar kiviteli szeszért.

A kivitel e héten 2000 q finomított szeszt vásárolt, mely Fiumén át tovább lett szállítva.

Vidéki szeszgyárak közül: D-Tuzla, Arad, Lonszoz Kenyérmező 25 krral drágábban, a többiek változatlan szilárdan jegyeznek.

Budapesti zárlatok e héten: Finomított szesz 52-75—53.— frt, élesztő-szesz 51-75—52.— frt, nyersszesz adózva 51-50—51-75 frt, nyersszesz adózatlan 12-25—12-50 frt, denaturált szesz 17.—17-50 frt. Kontingens nyersszesz —.—.—.

Az árak 10.000 literfokkonként hordó nélkül budapesti vasutállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

A központi vásárcsarnok árujegyzése nagyban (en gros) eladott élelmicikkek áraitól.

(A székesfővárosi vásárcsarnok-igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére). Budapest, 1897. július 15-én.

Hus. Marhahus hátulja I. oszt. 1 q frt 51—55, II. oszt. 46—49, III. oszt. 42—45, eleje I. oszt. 47—49, II. oszt. 44—46, III. oszt. 38—42, borjúhús hátulja I. oszt. 48—56, II. oszt. 46—50, eleje I. oszt. 44—45, II. oszt. 35—40, birkahús hátulja I. oszt. 36—44, II. oszt. 34—40, eleje I. oszt. 34—40, II. oszt. 32—36, bárány kifejtve 1 db —.—, bérben —.—, sertéshús magyar szalonnával elsőrendű 1 q 50-0—50, vidéki —.—, szalonna nélkül elsőrendű 52—53, vidéki —.—, sertéshús pórkölt —.—, sertéshús szerb szalonnával —.—, szalonna nélkül —.—, sertéshús füstölt magyar 60—64, idegen (vidéki) —.—, sonka nyers 1 kg. 50—72, füstölt belf. csonttal 75—90, csont nélkül 0-75—0-85, sonka füstölt külf. csont nélkül 0-90—1.—, szalonna sózott 1 q 49—52.—, füstölt 54—55-0, sertésszir hordóval 52-5—52-5, hordó nélkül 50-5—51-5, kolbász nyers 1 kg. 58—60, füstölt 55—70, szalámi belföldi 140—160, külföldi —.—, malacz szopós élő 1 db —.—, tisztított —.—.

Baromfi. a) Élő. Tyuk 1 pár frt 0-95—1-30, csirke 0-40—1-20, kappan hizott —.—, sovány 1—1-30, récze hizott 1—2-20, sovány 0-55—1.—, lud hizott 3-50—6.—, sovány 1-80—2.—, pulyka hizott 1-50—3-50, sovány —.—. b) Tisztított. Tyuk 1 db frt —.—, 1 kg. 0-40—0-50, csirke 1 db 0-30—1-50, 1 kg. —.—, kappan hizott 1 db 0-80—1-20, 1 kg. —.—, récze hizott 1 db 0-90—2-50, 1 kg. —.—, félkövér 1 db 0-40—0-60, lud hizott 1 db —.—, 1 kg. 0-50—0-56, félkövér 1 db 1-2—1-4, 1 kg. —.—, pulyka hizott 1 db 1-60—2-20, 1 kg. 45—80, félkövér 1 db 1-20—2.—, 1 kg. 40—50, ludmáj 1 db 30—1.—, 1 kg. 1—1-40, ludzsir 1 kg. 70—0-80, idej liba 1 db 1-5—2-0.

Hal. Élő. Harcsa 1 kg. frt 0-80—1-20, csuka 0—0.—, ponty (dunai) 0-24—1-20, süllő —.—, ke-csege —.—, márna —.—, czompó 0-50—0-60, angolna —.—, apró kevert 0-20—0-25, lazac —.—, pisztráng —.—.

Tej és tejtermékek. Tej 1 lit. frt 0-08—0-10, lefölözött 0-05—0-08, tejszín 0-24—0-36, tejföl 0-26—0-35, tehénvaj (tea) 1 kg. 0-20—1-20, I. rendű 0-70—0-90, II. r. 0-60—75—, olvasztott 70—1-00, Margarin I. rendű — 0—, II. rendű 0—0—, tehénturó 0-14—0-18, juh-turó 30—48, liptói 0-32—0-46, juhsajt 0-30—48, emmenthali sajt 0-80—1-10, groji sajt 0-70—0-76.

Liszt és kenyéremü. Fehér kenyér 1 kg. frt 0-11—0-15, barna kenyér 0-09—0-11, rozskenyér 0-09—0-09. Buzaliszt 00 sz. 1 q —, 0 —, 1 —, 2 —, 3 —, 4 —, 5 —.

Hüvelyesek. Lencse magyar 1 q frt 7—10 stoke-raui 26—28, borsó héjas magyar 7-5—12—, koptatott magyar —, külföldi 13—22, bab fehér apró 7—12, nagy 6—14, szines 8—12.

Tojás. Friss I. o. (1440 db.) 1 láda frt 25-0—25-50, II. oszt. (1440 db.) 21—22-50, meszes —, orosz tojás 100 db. —, tea tojás 2-20—2—, törött tojás —-0.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés frt 0-40—4—, 1 q 6—25—, Petrezselem 100 kötés 0-40—4-0, 1 q 12—20, zeller 100 drb 1—2-50, karalábé 0-40—0-90, vöröshagyma 100 köt. 0-40—7—, 1 q 5-0—7—, foghagyma 100 köt. 10—12, 1 q 7-0—14-0, vörösrépa 100 drb 0-70—1—, fehérrépa —, fejeskáposzta 2-50—7—, kelkáposzta 100 drb 0-50—1-6, vörös káposzta —, fejjessaláta 0-40—1-40, kötött saláta 30—1—, burgonya, rózsza 1 q 1-40 1.80, sárga 2-5—3—, külföldi —0—, fekete retek 100 drb 0-40—1-20, uborka nagy salátának 1 drb 1—2, savanyítani való 100 drb 0-4—0-8, savanyított 0-8—1-0, zöld paprika 0-9—2-0, tök főz. 3-0—8, zöldbab 0-02—0-08, zöldborsó hüvelyes olasz 1 kg. 7—12, fejtett 1 lit. 12—25, tengeri 100 cső 0-7—1-0 karfiol 100 db —, paradicsom 1 kg. 0-12—0-18, spárga —, torma 100 db 8—12.

Gyümölcs. Fajalma 1 q frt —, közönséges alma 8—25, falkörte —, közönséges körte 12—20, szilva magvavaló —, vörös —, aszalt 12—20, cseresznye olasz 30—45, közönséges 8—18, meggy faj 30—40, közönséges 9—30, ribizli 6—14, barack kaj-szin 6—20, ősz —, dinnye görög nagy 100 drb —, görög kicsi —, sárga, faj —, közönséges —, szőlő 1 q —, csemege —, dió (faj, papirhéjú) 24—30, közönséges 14—22, mogyoró 26—56, gesztenye magyar —, olasz —, narancs messi-nai 100 drb 1-50—2-4, pugliai 2-0—2-4, mandarin 0—0—, citrom 0-70—1—, füge, hordós 1 q 15—20, koszo-zorus 17-50—20, datolya 42—54, Mazsolaszőlő 44—60 Egres 1 lit. 4—7 kr, Eper 1 kg 80—1-20.

Fűszerek és italok. Paprika I. rendű 1 q. frt 30—0-52, II. rendű 18—30, csöves —, (szá-ritott) —, köménymag —, borsókamag —, mák 1 q. frt —, méz csurgatott 0-28—0-32, sejtékben 1 kg. 1—1—, szappan szin 24—25—, közönséges —, fehérbor asztali palackban 1 lit. 0-40—0-60, vörös asztali palackban 0-55—0-85, házi pálinka palackban 0—0-00, ásványvíz palackban —.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca, 1897. július 16. A székesfőv. vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott a szokott községekből 153 szekér réti széna, — szekér muhar, 19 zsupszalma, 4 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár 26 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, köles s.b.), 700 zsák szecska. A forgalom élénk. Árak q-ként a következők: réti széna 200—260 muhar uj —, zsupszalma 1000—1200, alomszalma 160—170, egyéb takarmány —, lóhere —, takarmány-szalma —, tengeriszár —, luczerna —, sarju —, szalmaszecska 220—240, széna —, uj —, zabosbüköny 240—270. Összes kocsiszám 209, súly 209000 kg.

Állatvásárok.

Budapesti gazdasági és tenyészmahavásár. 1897. július hó 15-én. (A budapesti közigazgatóság és marhahavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 317 db, ugymint: jármos ökör elsőminőségű 52 db, közép 191 db, alárendelt 3 db. Fejőstehen: fehér — drb, tarka — drb, tenyészbika 3 drb, tarka ökör 12 db, tinó 36 db, jármosbivaly 20 db, hizlatni való fehér ökör — db, tarka — db.

A gazdasági marhahavásár lassu lefolyásu volt. A nagy kínálattal szemben alig egy két nagyobb gazda-sággal foglalkozó jelent meg.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendű jármos ökör 300—360, középminőségű jármos ökör 250—290, alárendelt minőségű jármos ökör —, hizlatni való — forintig páronkint. Jármosbivaly — jobb minőségű jármos ökör —, tarka tinó 1 éves —135.50 frtig mm.-kint é. s. Fejőstehenekért és pedig: Fehérszörű magyar tehén —, tarka kevert származásu tehén —, bonyhádi tehén — frtig, bika — frtig páronkint.

Budapesti vágómarhahavásár. 1897. július hó 15-én. (A budapesti közigazgatóság és marhahavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 2799 db nagy vágómarha, nevezetesen: 881 db magyar és tarka ökör, 470 db magyar és tarka tehén, 1089 db szerbiai ökör, — db boszniai ökör, 195 db szerbiai tehén, 97 db bika és 67 db bivaly.

Minőség szerint: 580 db elsőrendű hizott, 1828 db középminőségű és 391 db alárendelt minőségű, — db elsőrendű hizott ökör, — db közép-minőségű ökör és — db alárendelt min.

A mai vágómarhahavásárra 463 dbbal kevesebbet hajtottak fel, mint mult héten. A vásári hangulat mind a mellett igen nehézkes volt. Igen sok szerb ökör került kivételre, minék következtében a szerb ökröknél is a jó minőségű állatok ára 1/2—1 frttal emelkedtek. A silányabb minőségű az árak változatlanul maradtak.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 26-50—32—, kivételesen —, hizott magyar ökör középminőségű 25—26—, alá-rendelt minőségű magyar ökör 21—24—, jobb min-őségű magyar és tarka tehén 26—30—, kivételesen tarka tehén —, magyar tehén középminőségű, 21—25—, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 21—25—, szerbiai ökör jobb minőségű 25—29—, kivé-telesen —, szerbiai ökör középminőségű 18—24—, szerbiai ökör alárendelt minőségű 18—24, szerbiai bika 20—30—, kivételesen 31—, szerbiai bivaly 17—21— frtig métermázsánkint elősúlyban.

Budapesti lóvásár. Budapest, 1897. július 15. (A budapesti vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Élénk vételkedv-mellett a vásár gyorsan bonyo-lódott le.

Felhajtott összesen 748 db. Eladatott 435 db. Jobb minőségű lovakból háts 34 db, eladatott 16 db 120—180 frtért, könnyebb kocsiló (jukker stb.) 58 db, eladatott 24 db 100—200 frtért, nehezebb kocsiló (hintós) 16 db, eladatott 4 db 200—235 frtért, igás kocsiló (nehéz nyugoti faj) — db, eladatott — db — frtért, ponya 4 db, eladatott — db — frtért; közép minőségű lovakból: nehezebb félek (fuvaros ló stb.) 135 db, eladatott 74 db 35—90 frtért, könnyebb félek (parasztló stb.) 120 db, eladatott 86 db 25—80 frtért; alárendelt minőségű lovakból 381 db, eladatott 231 db 6—24 frtért. Bécsi vágóra vásároltatott 61 db, az állatkert és kutyák részére vásároltatott 16 db, tulajdonjogra gyanus ló lefoglalattott 2 db, ragályos be-tegségre gyanus ló lefoglalattott — db, takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett — db.

Köbányai sertésvásár. 1897. július 16. (Első magyar sertésüzemelési társaság telefon-jelentése a „Köztelek” részére.) Az üzlet szilárd volt. **Heti átlag-árak:** Magyar válogatott 320—330 kg. nehéz — kr, 280—300 kg. nehéz — kr, öreg 300 kgontuli — kr, vidéki sertés könnyű — krajczár. Szerb 49—51.— kr. Román — tiszta klg. páronkint 45 klg. élet-súlylevonás és 40% engedmény szokásos. — **Eleség-árak:** Tengeri ó 4-30— frt, árpa 5-70 frt Köbányán átvéve. **Helyi állomány:** július 9. maradt 32452 drb. **Felhajtás:** Belföldről 709 drb, Szerbiából 1543 darab, Romániából — drb, egyéb államokból — darab. Összesen 22152 db. Főösszeg 34704 db. Állomány és felhajtás együtt — drb. **Elhajtás:** budapesti fo-gyasztra (I—X. kerület) 934 drb, belföldre Budapest környékére 836 drb, Bécsbe 198 drb, Csehországba, Morvaország és Sziléziába — drb, Ausztriába 373 db, Német birodalomba — drb, egyéb országokba — db. A szappangyárakban feldolgoztott: a szállásokban el-hullott 3, vasuti kocsi-kból kirakott hulla 12, borsókásnak találtatott 18, összesen 33 drb. Összes elhajtás 2374 darab. Maradt állomány 32330 drb. A részvény-szállá-sokban 7116 drb van elhelyezve. Az egészségi és tran-zitőszállásokban maradt 5718 drb. **Felhajtás:** Szerbiá-ból 1543 drb, Romániából — drb, összesen 7261 drb. **Elhajtás:** 7600 drb, maradt állomány 4661 drb és pedig 4661 drb szerb és — db román. Az egészségügyi szemlénél jan. 1-től máig 244 drb a fogyasztás alól ki- vonatott és technikai czélokra feldolgoztott.

Budapesti szurómarhahavásár. Július hó 15-én A székesfővárosi közigazgatóság és marhahavásár igazgatóság jelentése.

Felhajtott: 536 drb belföldi, — db galicziai, — db tiroli, 17 db növendék élő borju, 46 db élő bárány; — drb belföldi, — drb galicziai, — drb tiroli, — drb bécsi, — drb növendék borju, — drb öltött bárány, — drb élő kecske.

A mai borjuvásár lassu lefolyásu volt. Árak a következők: Élő borjuk: belföldi 16—28 frtig, kivételesen — frtig dbonkint, 27—38 frtig, kivé-telesen — frtig sulyra, növendék borju — frtig, kivételesen — frtig dbonkint, 22-50—23 frtig sulyra. Öltött borju: belföldi —, kiv. —, tiroli — frtig, gali-cziai — frtig, növendék borju — frtig dbkint, öltött bárány — frtig, bécsi — frtig sulyra. Élő bárány — frtig, kivételesen 0— frtig páronkint. Élő kecske — frtig páronkint. Hizlati ürü —.

Rímászombati gazdasági és tenyészállatvásár. Július 12-én. (Vármegyei állatorvos tudósítása).

Felhajtott szarvasmarha 3123, ló 3246, juh 3814, összesen 10,183 db állatt. A felhajtott létszám juhoknál várakozáson jóval alul maradt, sertésvásár pedig a harmadikban fellépett koleravész miatt meg-tartható nem volt. Az aratási munkálatok mindazon-által a vásár jelentékeny nagynak és sikerültnek mond-ható. Szarvasmarhahavásárban, jóllehet nagyobb marha-kereskedőink hiányzottak, mégis általában élénk forga-lom fejlődött ki, mely legnagyobb részben az igás- és vágómarha, valamint a szopóshorjak adásvételére szo-rított. Lovaknál legnagyobb kereslet nyilvánult a fiatal könnyebb igás, a remondának alkalmas, valamint

az olcsó mustra — hibás — lovak iránt. Előbbieket a hontmegyei gazdák, remondákat a lengyel kereskedők vásárolták. Juhok között egyrészt a zolyomi kereske-dők, másrészt a mészárosok iparkodtak szükségletei- ket fedezni.

Árak: Igás ökör magyar I. oszt. 320—380, II. oszt. 250—320, kisbirtokosoknak való 180—250, vágó mustraökrök 160—240 frtig páronkint. Növendékmahák darabja mészárosok részére 44—62 frt. Fejőstehenek borjasak 80—130, borju nélkül 70—110 frt, szopós borjuk 8—18 frt dbonkint. Remonda ló dbja 190—280 frt, könnyebb igás kocsiló egypár 150—240, nehe-zebb 220—340 frt, parasztló db 70—150, mustra hibás lovak 15—70 frtig. Anyajuh nyirva páronkint 14—16 frt, jó minőségű ürü 8—12 frt, nyirott és sovány 6-50 —10 frtig.

Ingtatlanok árverései (20000 frt becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Július 19	Kisvárdai kir. a tkvi ha-járásbíróság tóság	Ferenczy Emil	102546
Július 22	Szászrégeni a tkvi ha-kir. jbiróság tóság	Bregyán Velicska Viktor	73000
Július 26	Temesvári kir. a tkvi ha-törvényszék tóság	Schwimmer József	51810
Július 27	Verseczi kir. a tkvi ha-járásbíróság tóság	De Pottre Anna	30244
Július 28	Budapesti kir. a tkvi ha-törvényszék tóság	Csávolszky Lajos	498626
Aug. 2	N-Kállói kir. a tkvi ha-járásbíróság tóság	Okolicsányi Menyhértne	59483
Aug. 3	Budapesti kir. a tkvi ha-törvényszék tóság	Piller Lajosné	20715
Aug. 16	Nyiregyházi a tkvi ha-kir. tvszék tóság	özv. Fráter Sándorné	36793
Aug. 23	Király-helme-czi k. jbiróság tóság	Pilisny Ferdinánd	32907
Szept. 15	Duna-Abonyi a tkvi ha-kir. jbiróság tóság	Rózsa Mihály	83091

Szerkesztői üzenetek.

S. F. Tolmács. Lóhere virágjában észlelt férgek miatt termését inkább takarmány, mint magtermés czéljából ajánljuk felhasználni.

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Dessewffy Aurél, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Galgóczy Károly, dr. Hagara Viktor. — Főszerkesztő és kiadá-sért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. — Társzerkesztő: Buday Barnabás.

Első magyar gazdasági gépgyár részvény-társulat.

Gőzcséplőink

a tökéletesség legmagasabb fokán állanak.

Magyarország legnagyobb és egyedül gazdasági gépgyára mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja.

Részletes árjegyzékkel és szakbavágó felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Kérjük minden kérdéssel biza-lommal hozzank fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Czím:

Első magyar gazdasági gépgyár részvény-társulat

BUDAPESTEN.

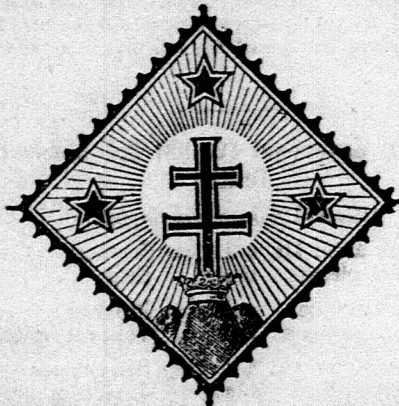
Czímre ügyelni tessék!

A „HUNGARIA“

MÜTRÁGYA, KÉNSAV és VEGYI IPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ajánl:

SUPERFOSZFÁTOT, CHILISALÉTRÓMOT

és minden más műtrágyaféléket, legjutányosabb áron és elismert kitünő minőségben.

Központi Igazgatóság:

BUDAPEST,

V. Váci-körut 21. szám.

Herényi Gotthard Sándor

és

Rovara Frigyes

művét érdeklődőknek ingyen és bérmentve küldjük meg.

MEISSNER és DIETLEIN

BURRELL gőzeke raktára

vezér képviselősége

most Csömöri-ut 10. szám a.,

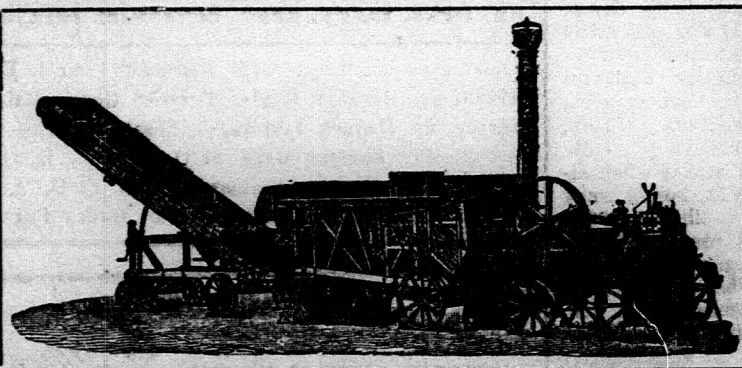
a központi pályaudvar átellenében.

BURRELL-féle gőzekék

a legmunkaképesebbek

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
Üllői-ut 25-dik szám.

UMRATH és TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosok,

BUDAPESTEN,

V., Váci-körut 60. szám.

Kedvező árak és fizetési feltételek mellett szállítanak kitünően működő és több fontos ujtással bíró

gőzcséplőkészleteket

valamint kazalozókat

minden nagyságban a legmesszebbmenő főtállás mellett.

Ugyanott egytetemes és többvasu ekék, boronák, hengerek, trieurök, vetőgépek, kaszáló- és aratógépek, lógereblyék, járgányos cséplőkészletek, rosták stb. rendkívüli nagy választékban, a legjobb szerkezetben olcsó árakon beszerezhetők.

KÉPES ARJEGYZÉK ÖSSZE GAZDASÁGI CÉPEKRŐL KIVANATRA INGYEN ÉS BÉRMENTVE KÜLDETIK.

Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: TELEKI Géza gróf.

Alelnök: CSÁVOSSY Béla.

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf, BUJANOVICS SÁNDOR, DESSEWFFY ARISTID, KONJÁTHY BÉLA, PÉCHY TAMÁS, PÜSPÖKY EMIL, RUBINEK GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILASSY ZOLTÁN, SZÖNYI ZSIGMOND, TELEKI SÁNDOR gróf.

Vezérigazgató: SZÖNYI Zsigmond.

Az Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vitva ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

A takarmányt és szalmáseleséget

tűzkár ellen a szövetkezet

tetemesen olcsóbban

biztosítja, mint a hazánkban működő bármely más biztosító intézet.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszagadják, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlatot terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

A díjak fizetését a felek kívánatára váltó ellenében szeptember elsejéig halasztjuk.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten, (József-körut 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek. 3019

VÉD-

JEGY.

A zalathnai kénkovand ipar r. t.

BRASSÓI

kénsav- és műtrágya-gyára

ajánlja legjobb minőségű mindennemű

MÜTRÁGYÁIT

a t. cz. gazdaközönség b. figyelmébe.

Árajánlatokkal készséggel szolgál a

Központi iroda, Budapest, IV., Bécsi-utca 5.

Közvetlen Amerikából

importált,

most megérkezett

Poland china

tenyészsertések pedigrével,

PICK OSWALD

VIII., Külső Kerepesi-út 1. sz.

KÖSZÉN

Tokodi, Dorogi és Ebszöny-
Osztrai gyári, dió-, koczka annavölgyi szén,
és darabos,
2-szer mosott osztrai Henrikaknai kovácsszén, porosz, szalonszén,
coaks, szobafűtésre és épületek szárítására,

összes gazdasági ipari és házi czélokra

legkitűnőbb minőségben legjutányosabban kapható

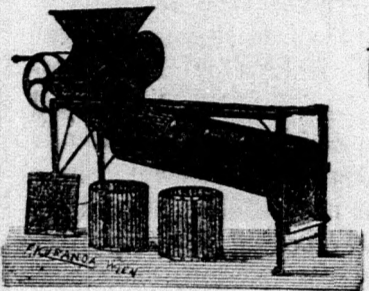
RADNAY KÁROLY

köszén-nagykereskedőnél,

Budapest, Arany János-utca 34. sz.

A cs. és kir. szab. Hitelintézet köszén-osztályának vezérképviselője.

STAHEL és LENNER
TRIEURGYÁR, Budapest, V. ker.,
Katona József-utca 8.

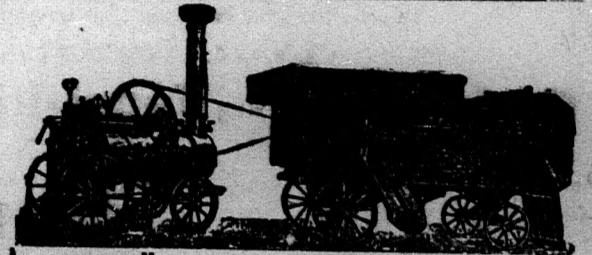
Ajánljuk
trieurjeinket
minden gabona
tisztítására.
5 kiló nyerster-
mény beküldése
mellett speciális
trieurt
készítünk.

Lekopott trieurköpenyt gyorsan és olcsón újjal fel-
cserélünk. Kivánatra képes árjegyzékkel szolgálunk
bérmentve. Jutalék mellett szolid elárúsítók megbí-
zást nyerhetnek. 4089

Kévékötő fonalat gyorskötéshez

jutafonalból fa-záró készülékkel, (osztrák magyar
monarchia és Németországban szabadalmazott) ugy-
szinte mindennemű kötélárut szállít a bécsi gőz-kötél gyár

LUDVIG MACHOFSKY WIEN, I., Operngasse 4.

DRÖSSLER KÁROLY

cs. és kir. szab. gazd. gépgyára, vas- és ércművelője

Budapest, VI., Váci-körút 59.

Alapított 1866.

Ajánlja saját gyártmányu legkitűnőbb kivitelű szaba-
dalmazott gőzcsepplőkészleteit és az összes
gazdaságba váró gépeket, melyek a magyar gazdasági
viszonyoknak legcélszerűbben megfelelnek.

Kizárólagos képviselőség Magyarország részére:

Lanz Henrik mannheimi cégtől,
mely elismert legnagyobb és jelentékenyebb gyár
gőzmozgony és gőzcsepplőgépekben; utóbbiak há-
romszori tisztításra berendezve.

Ezen készletek minden eddigi versenycsélésnél az
összes versengő belföldi és angol gyártma-
nyokat legmagasabb kitüntetéssel elnyerték.
Ezek tehát a világ legjobb gőzcsepplőkészletei.
Képes árjegyzékkel bérmentve, felvilágosi-
tással készséggel szolgálnak.

SZIVATTYUK

minden neme, házi, nyilvános, mezőgazda-
sági és iparczélokra.

BOWER-BARFF-féle szabadalmazott inoxidálás
módszer szerint **inoxidált szivattyúk** rozsdá-
ellen védve.

Arjegyzékek
ingyen és bérmentve.
1806

W. GARVENS, Wien, I., Wallfischgasse 14. sz.
Schwarzenbergstrasse 6.

MÉRLEGEK,

legújabb javított rendszerű tizedes, száza-
dos és hidmérlegek fából és vasból, kereskedelmi,
közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra.
Embermérlegek, mérlegek házi használatra, barommérle-
gek. Commandit-társaság szivattyu- és mérleggyártásra.

GRAEPEL HUGÓ

gép- és rostalemez-gyár, malomépítész

Budapesten, V., Külső váczi-ut 46.

Marshall Sons & Co. Lmtd

angolországi gépgyár vezérügynöke ajánl utólrhetlen szerkezetű és minőségű Marshal-féle

gőzmozgonyokat és gőzcsepplőgépeket,
szabadalmazott

kombinált gabona- és
3466 **lóhere-csepplőgépeket két cséplődobbal,**

szabadalmazott gabonacséplőgépeket kombinálva kukoriczamorzsolóval, — Gibás-féle
szabadalmazott kazalozó készüléket (golyát), Harrison-féle „Alblon“ őrlőgépeket.

Malomépítészeti osztályom elvállal gazdasági malmok, magas-, félmagas-
és vāmórló-malmok teljes berendezését és takarmánykamrák felállítását.

Arjegyzékek ingyen és bérmentve.

BARANYAY I.,

turfatermények és szabadalmazott
önműködő turfahintő-closetek,

valamint

árnyékszék-berendezési

és

felszerelési tárgyak vállalata

BUDAPEST,

II., Lánchíd-utca 3.

Arjegyzékek
kivánatra

bérmentesen
küldetnek.

Nagyobb mennyiségű

kajszinbaraczk

és

szamóca

(yörös, friss)

a Brause Limonade Bonbon előállításához meg-
vételre kerestökik.

A. Marsner,

Fabrik orienthalischer
Zuckerwaaren

Prag—Königl. Weinberge.

— Mintázott ajánlatok közvetlen beküldendők. —

Az első sorvetőgépet Magyarországon

KÜHNE E.

Iegrégibb gazdasági gépgyára készítő
(1856.) MOSONBAN. (1856.)

A jelen évadra ajánlja mivelő eszközeit, lókapait, töltőgetőket, répagyomlálókat.

Uj! „COLUMBIA“ cultivator!

D. M. Osborne és Társa hírneves fűkaszáloít,

arató és kévekötőgépelt.

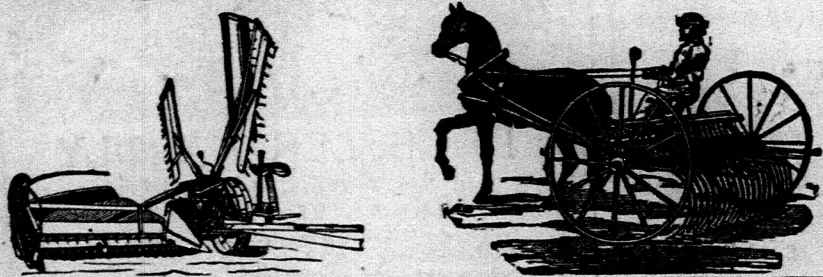
A szombathelyi versenyen az első díjjal kitüntetve.

Hollingsworth, Heureka és Kedvencz szénagereblyéket, szénaforgatókat legjobb kivitelben.

Kézicséplők, 2-4 lóerejű jargány cséplő-készletek, rosták, konkolyozók, czirok-cseplők, Hungaria és Mosoni Drill sorvetőgépek stb.

FŐRAKTÁR:

Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

90284. — C. I. szám.

Magy. kir. államvasutak igazgatóság.

Hirdetmény.

Osztrák — magyar vasuti kötelék.

II. pótlék életbeléptetése az 1895. január hó 1-től érvényes III. rész 2. díjszabási füzethez.

1897. július hó 1-ével az osztrák — magyar vasuti kötelék III. rész, 2. díjszabási füzetéhez a

II. pótlék lép életbe.

I. A reexpeditionális határozmányok módosítása.

II. Díjtételek megváltoztatása.

III. A magy. kir. államvasutak Budapest—Angyalföld és a bácsbodrogi h. é. vasut Zenta állomásának felvétele.

IV. A cs. kir. szab. Ferdinand császár északi vasut Sokolnitz állomásának felvétele.

V. Állomásnevek megváltoztatása.

A pótlék példányai a részves vasutak igazgatóságainál legközelebb megvehetők.

Budapest, 1897. június havában.

Utánnyomás nem díjazatik.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága.

779/97.

Árverési hirdetmény.

A somlyó-vásárhelyi vallás alap. uradalom ezennel köz-hirre teszi, miszerint a tulajdonához tartozó Kenese-Vörösberenyi parti 6173 1570/1600 holdas Balaton vízterületen gyakorolható halászati jog a kenesei halászlakkal, jégveremmel és a Balaton parton levő két halász kunyhóval együtt 1897. november hó 1-től 1899. évi december hó végéig terjedő időre az alólirt felügyelőség hivatalos helyiségében

1897. évi augusztus 19-én d. e. 10 órakor

megtartandó zárt ajánlatu árverésen haszonbérbe adni fog.

Miről versenyezni kívánók azzal értesítettnek, hogy magyar nyelven irt, zárt, 50 kros bélyeggel és 202 frt 50 kr. bánatpénzzel ellátandó ajánlataikat, melyekben a beigérendő évi bérösszeg számmal és betűvel tisztán és olvashatóan kiirandó s kijelentendő, hogy ajánlattevő a bérleti feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti, a mondott nap délelőtt 10 órájáig benyújthatják, mivel későbbben érkező, távirati, vagy utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A versenyzők közti szabad választási jog a nagyméltóságú m. kir. vallás és közoktatásügyi ministeriumnak tartatik fenn.

A bérleti feltételek az alólirt felügyelőségnél a hivatalos órák alatt az ünnepnapok délutánját kivéve, betekintheők.

Somlyó-Vásárhely, 1897. június hó 9-én.

A magy. kir. közalap. gazd. felügyelőség.

4082

Az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület által 1000 frt pályadíjjal jutalmazott és még ez év folyamán kiadandó

GAZDASÁGI KÖNYVVITELTAN

alapján összeállított

GAZDASÁGI KÖNYVVITELI NYOMTATVÁNYOKBÓL

sz. nyom.	iv kr.	sz. nyom.	ugy mint:	iv kr.	sz. nyom.	iv kr.
1. Előjegyzési könyv kül- és beliv	1 2	14. Épületeltár, kül- és beliv	1 6	28. Mérleg	1 10	
2. Napszámber és szakmányber kimutatása	1 6	15. Telekeltár, kül- és beliv	1 6	29. Próbacséplési jegyzék	1 5	
3. Leszámolási könyv	1 3	16. Termény és anyag leltár, kül- és beliv	1 6	30. Vetési és aratási jegyzék	1 5	
4. Szegődmény-táblázat, kül- és beliv	1 6	17. Letéti napló	1 3	31. Ellési jegyzék (csikó és borju)	1 5	
5. Szemesgabona kimutatás, kül- és beliv	1 6	18. Eleven leltár, kül- és beliv	1 6	32. Termés-kimutalás	1 4	
6. Csépletlen gabona	1 6	19. Szegődmény-lelél	1 1	33. Ellési jegyzék (bárány és malacz)	1 5	
7. Napszamos jegyzék	1 4	20. Ló- és szarvasmarha-kimutatás	1 6	34. Darálási jegyzék	1 5	
8. Tejeladási jegyzék, kül- és beliv.	1 5	21. Juh- és sertés-kimutatás	1 6	35. Fejési napló	1 5	
9. Pénztári napló, kül- és beliv	1 6	22. Különféle tárgyak kimutatása	1 6	36. Gazdasági napló	1 5	
10. Pénztári főkönyv, bevételi kimutatás, bel- és küliv	1 6	23. Fogyasztási anyag	1 6	37. Trágyázási	1 2	
11. Követelések jegyzéke, bel- és küliv	1 6	24. Tüzelő anyag	1 6	38. Cséplési jegyzék	1 5	
12. Gép- és eszközeletár	1 6	25. Szerszámfa	1 6	39. Tejelés-kimutatás	1 2	
13. Pénztári főkönyv kiadási kimutatás	1 6	26. Állati termények	1 6	40. Takarmányozási előirányzat	1 6	
		27. Póttakarmány	1 6	41. Vetési előirányzat	1 6	
				42. Takarmányozási jegyzék	1 5	

állandóan raktárt tartunk.

Összeállította: SUSCHKA RIKÁRD

a magyaróvári gazd. akadémia gazd. intézője.

Az összes nyomtatványokból **mintávek** az O. M. G. E. tagoknak és a „Köztelek“ előfizetőinek 2 frt 20 kr. előleges beküldése mellett portómentesen küldetnek. — Rövid utmutatás ára 20 kr.

Arjegyzékkel és felvilágosítással készséggel szolgálunk.

Megrendelések

a „KÖZTELEK“ kiadóhivatalához IX. kerület, Üllői-ut 25. sz. küldendők.

Mindennemű tornaszereket
és legjobb minőségű
gazdasági kötelneműeket,

ajánl a
BLEIER és WEISZ,

kötélgyári cég Budapest.
Rektár és iroda: **KÁROLY-KÖRUT 7. SZÁM.**
Gyártelep: **Hajtsár-ut 7307. sz.**
Ajánlásra méltó tárgyak: **torna-eszközök, Cocos futószőnyegek, lábtörők, ruhaszáritó kötelek.**

halhálók,

készítések stb. továbbá gazdasági cikkek u. m.: **istráng, kötőfék, rudaló gabonaszákok, vízhatlan ponyvák, itató és tüzi vedrek, kender-tömlők, hevederek, kender-köcz** stb. a legjutányosabb eredeti gyári áron.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Képes árjegyzék kívánatra bérmentesen küldetik.

17826/97. számhoz.

M. k. államvasutak. Zágrábi üzletvezetőség.

Hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Pécs, Buda külváros rakodó állomáson létesítendő magasépitmények helyreállítása végett ezennel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdetik. — A tervek, a költségvetés, melyekből a teljesítendő munkákról tájékozás szereshető, a szerződési tervezet és a munkák végrehajtására vonatkozó feltételek, továbbá az ajánlati minta a magy. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetőség pályafentartási osztályának és a pécsi osztálymérnökségénél a hivatalos órák alatt f. évi július 3-tól kezdve megtekinthetők, hol egyúttal az ajánlati minta, költségvetési nyomtatvány és a szerződési tervezet 20 kr-nak lefizetése mellett megszerezhető.

Az ezen építésre teendő ajánlatok, a költségvetési úrlapokba sajátkezűleg beirandó árak jegyzékével felszerelve és kellőképen bélyegezve, legkésőbb folyó évi július 20-ának déli 12 órájáig a m. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetőség I. osztályánál (Zágráb, Ferencz József-tér 19) lepecsételve és ezen felirattal: „Ajánlat a m. kir. államvasutak Pécs, Buda külváros rakodó állomáson létesítendő építési munkákra” lesznek benyújtandók. Szóban forgó munkálata bántó pénz gyanánt 900 lesz készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban a magy. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránál az ajánlati tárgyalás napját megelőzőleg legalább egy nappal leteendő.

Az értékpapírok a napi árfolyam 90%-ával számíttatnak. Az eredeti letétjegyek az ajánlat-hoz nem csatoltatnak.

Az esetleg posta útján beküldendő ajánlatok s bántó pénznek tértívény mellett adandók fel. Az üzletvezetőség fenntartja magának azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok el- vagy el nem fogadása felett, tekintet nélkül a felajánlott árakra, egyoldalulag intézkedhessenek.

Zágráb, 1897. június havában.
(Utánnnyomás nem díjazatik.)

Az üzletvezetőség.

Fairbanks mérlegek

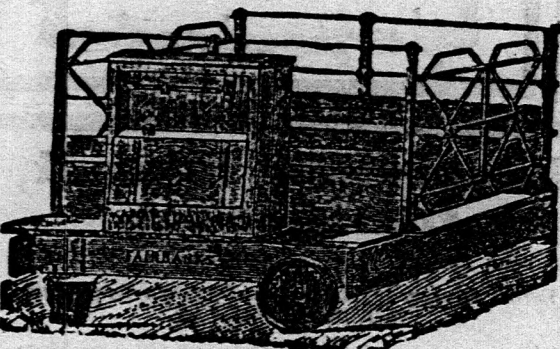
a legtokéleatesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolsúlyos fémmérőkarral bírnak s a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlegelik.

Tartósság, pontosság és könnyű kezelésük-nél fogva ugy hazánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitünőbb mérlegek.

Gazdasági, szekér-, marha-, zsák-, és raktári mérlegeinket

czélszerű és a czélnak megfelelő szerkezetük-nél fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk. A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű tizedes mérlegek árainál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és loco vasutra való feladás költségei már befoglaltatnak. — Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-ut 12, címzendők. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál. 5005

felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-ut 12, címzendők. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál. 5005

FAIRBANKS MÉRLEG ÉS GÉPGYÁR részvény-társaság,
BUDAPEST, Andrassy-ut 14. Gyár: Külső-váczi-ut 156.

PICHLER KATONAI-FŐÁLLATORVOS
ÁLLATGYÓGYSZEREI.

Vorarlbergi orrhurut-por megakadályozza és gyógyítja az orrhurutot, (gégesorvadást, egyszerű katharrust), fégeket minden gége és mirigybántalmat, 1 doboz 60 krajczár.

Kólíka és felfuvódás elleni balzsam a sarvasmarhák-nál kólíka és felfuvódás ellen gyorsan és biztosan hat, 1 kis palaczkkal 1 frt 20 kr.

Olvasztó szappan, mindennemű kúteg és külső baj ellen, nélkülözhetetlen állatorvosok és lótulajdonosoknak, 1 drb 1 frt 20 kr.

Amerikai farmer-fluid 1 üvegesével **Seb-balzsam** 1 üvegesével 60 kr. 1 frt.

Nagybani eladás **Ludvig Ertl** vegyész és drogistánál **Dornbirn** Vorarlberg Oesterreich.

Raktár: **BUDAPESTEN, Török József** gyógyszer-tárában, VI., Király-utca 12. szám.

Knuth Károly

mérnök és gyáros.

GYÁR ÉS IRODA:

BUDAPEST,

VII. ker., Garay-utca 6-8. szám.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszesz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, closetek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb. nemkülönbön kőszén-, olaj- és réteum váladékból nyert gázok értékesítését czélező készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőanyag-ésővek raktáron.

Országos sörárpavásárok.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, ugyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének Központja, a Pozsony és Borsodvármegyei Gazdasági Egyesületekkel, a Miskolczi ipar- és kereskedelmi kamarával és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével

1897. augusztus havában

POZSONYBAN és MISKOLCZON

ország. sörárpa vásáárokat

rendez.

A vásárok a következő napokon tartatnak meg:

POZSONYBAN, a vármegye-háza nagytermében augusztus hó 22-én, d. e. 11 órától d. u. 2 óráig.

MISKOLCZON, a vármegye-háza nagytermében augusztus hó 30-án, d. e. 9 órától d. u. 1 óráig

A vásárra bejelentett árpák eladását a Magyar Mezőgazdák Szövetkezte közvetíti, a vásár rendezőség felügyelete alatt, s vevővel szemben szavatol a szállítandó áru azonosságáról.

Az eladások a vásárhelyiségben kiállított minták és a bejelentési iven adatai alapján történnek. Az eladásokat a rendező-bizottság ellenőrzi.

A vásáron belépti díjak nem szedetnek.

A vásár iránt érdeklődőknek részletes tájékoztatást nyújt levélbeli megkeresésre a Magyar Mezőgazdák Szövetkezte, Budapest, Alkotmány-utca 31. sz.

nel köz-
ese-Vörös-
en gyako-
mel és a
november
e az alól-

rakor

datni fog.
gy magyar
kr. bánat-
rendő évi
n kiirandó
ket ismeri
10 órájáig
y utóaján-

magyméltó-
nak tartá-

hivatalos
kinthetők.

ügyelőség.

azott

ÓL

iv. kr.	
1	10
1	5
1	5
1	5
1	4
1	5
1	5
1	5
1	5
1	2
1	5
1	2
1	6
1	6
1	5

zetőinek

lők.

Gőzekék

utcai lokomotivok,
gőzcséplőgépek hajtására a főhercegi vasművekből. A gépek vásárlásánál mezőgazdasági szakértői tanács adatik. Szives tudakozódások

Erzherzogliche Cameral-Direction
in Teschen in Schlesien, czimen. 4091

Propper Samu

mezőgazdasági gépraktára
Budapest, Váci-körút 52.

Ajánlja
leszállított áron a jelen időnyre
SACK RUDOLF
legújabb rendszerű és a legmesszebb
menő igényeknek is megfelelő
többsoros répakapálógepeit,
eredeti
Sack aczélekeit
és azokra ugy a szőlő, mint burgonya,
kukorica stb. művelése céljából szerel-
hető készülékeket.

Deering-féle kévekötoget.

Ez alkalommal különösen felhívja a t. gazdaközönség becses figyelmét az általa képviselt **DEERING-féle** a világ legnagyobb amerikai aratógépgyáranak hírneves **fűkaszalógepeire, marokrakó- és kéveköto aratógepeire,** valamint egészen aczélből készült **SZENAGYÚJTÓ** és szénaforgató gépeire, mely gépeket teljes jótállás mellett szállítja jutányos áron. Bizonyítványok fenti gépekről, kimerítő árjegyzékek és készséges felvilágosítások.

Lapunk kiadóhivatalában megrendelhető:

A sertés javítása és hizlalása

gazdák és hizlalók használatára.
Irta K. Ruffy Pál.
Ára portómentes küldéssel 1 forint 10 krajczár.

GRAEPEL HUGÓ

szabadalm. lóhere-tokászoló készüléke

minden cséplőgéphez alkalmazható, 25 százalékkal nagyobb munkaképesség, mint bármely más készüléknél.
Legkötönybb szerkezet legolcsóbb árban

GRAEPEL HUGÓ gépgyárosnál Budapesten,
V., Külső váci-ut 46. sz.

A m. kir. államvasutak Budapest jobbparti üzletvezetősége. 23121/II.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Budapest keleti pályaudvarán létesítendő olajpince munkáinak biztosítása céljából ezennel nyilvánosan pályázat hirdetettik, melyre a versenyfeltételek szerint felszerelt és bélyeggel ellátott ajánlatok legkésőbb folyó évi július 31-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak Budapest jobbparti üzletvezetősége titkárságánál benyújtandók.

Később érkező ajánlatok nem foglalkoznak figyelembe vételével. Bánatpénz fejében legkésőbb f. év július hó 30-án délelőtt 11 óráig 650 frt, azaz hatszáz ötven forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban az alább említett üzletvezetőség gyűjtőpénztárána felzetendő.

Készpénz után kamat nem követelhető, az értékpapírok pedig a budapesti, illetőleg a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett tizennygy napnál nem régiebb utolsó napi árfolyam szerinti értékben fogadhatnak el, névértéken felül értékpapírok egyáltalában el nem fogadhatnak.

Az ajánlatok borítékai következő felirással látandók el: „Ajánlat a m. kir. államvasutak Budapest keleti pályaudvar állomáson létesítendő rezidium olajpince munkáira.”

A végrehajtandó munkákra vonatkozó versenyfeltételek, szerződési tervek és költségvetések a Budapest-jobbparti üzletvezetőségnek építési és pályafentartási osztályában naponta 9-12 óráig délelőtt betekinthetőek.

Budapest, 1897. július héban.

Az üzletvezetőség.

Utánnyomás nem díjazatik.

SKROFIN

az egyedüli kipróbált óv- és gyógyszer milder

SERTÉSVÉSZ

ugymint vörnyeny, lépfene, torokgyilk és sertéskolera ellen.

Ezen hatásos fertőtlenítő szerrel mindenki megóvhatja sertésállományát érzékeny veszteségektől. — Számtalan elismerő levél betekinthető.

Egy próbáüveg ára 50 kr. — Egy gazdasági üveggel 3 frt.

Az összeg előzetes beküldése alkalmával a csomagolásért 20 krajczár küldendő.

Egyedüli elárusító hely
FRANZ MEESE gyógyszerész, MÄHR.-SCHÖNBERG.

Gazdáknak különös figyelmébe!

A behordási és cséplési időnyre adok vizmentes takarópony-vát kölcsönbérletre és pedig oly jutányos feltételek mellett, hogy a saját ponyvák megvétele ezután egészen fölösleges. Előjegyzések már most elfogadhatnak.

Ugyanígy uj, egy- és többször használt gabonás zsákok, ugyszintén uj és használt ponyvák, fehér, fekete vagy sárgák, csodálatos olcsó áron kaphatók. — Repceponyvak rézgyürükkel 3 frt 20 és 4 frt 50 kr-ért

NAGEL ADOLF-nál

Budapest, Arany János-utca 10. szám.

Magy. kir. államvasutak. 9466/97/CH.

Hirdetmény.

(Áruforgalom egyrészt az osztrák és magyar vasutak, másrészt a németországi luxemburgi, belga, németföldi, svájci vasutak és a francia keleti vasut között I. rész A) szakasz. Az V. sz. pótlék életbeléptetésének elhalasztása.)

A 81330/CH. szám alatt megjelent hirdetés szerint a czimben megnevezett díjszáához kiadandó V. pótlék nem július hó 15-én, hanem augusztus hó 1-én lép életbe.

Budapest, 1897. július 3-án.

A magy. kir. államvasutak a többirészes vasutak nevében is.

(Utánnyom. nem díjazatik.)

Walder Sándor és Fia

bornagykereskedők
Dombóvárott,
ajánlanak 1896-iki petiot.

munkás bort

à frt 12-13. 4069

Mintával bérmentve szolgálunk.

Gép-sodrony-szövetek, czinkeztett szűrős kerítés-sodrony.

Kertek, erdőségek és vadparkok bekerítéséhez, ugyszintén mindenféle sodrony szövetek, baromli-udvarok, fűszánsokhoz, tűzvédő-, ablak- és rostélyszövetek, hcmok- és kavics-szűrő, sodronyszövetek, kapuk, sodronykötelek mindenféle szerkezetben és vasszerkezeteket általában szállit a legjutányosabban.

Vassodrony és gépsodronyszövet gyár és épület lakatos-műhely

Franz Schröckenfuchs

Waldhofen a. d. Ybbs.

Bekerítések gépsodrony-szövetel nem kerülnek többbe, mint jobb anyagból készült fakerítések, e mellett tartósak és minden tórnek csinos urias jelleget adnak. Költségvetések ingyen és bérmentve. 8935

GÉPOLAJAT,

u. m. valódi tiszta olivaolajat, elsőrendű savtalanított repceolajat, elsőrendű ásványolajat stb.

Kocsikenőcsöt, Petroleumot
zsákokat, takaró- és szekrényponyvákat,
kátrányfestékeket, fedőllakot.

KRAMER LIPÓT,

BUDAPESTEN,
V. ker., Akadémia-utca 10. sz.
Telefon.

Szalonnát, Fertőtlenítő szereket,

u. m. karbolsav, karbolpor, creolin, zöldgálicz stb. rézgálicz karbololeumot, keserűsót csudasót stb.

MŰTRÁGYÁT.

Répák permetezéséhez szükségeltető 98-100%-os Chlorbáriumot,
Szállit: ➔

Sürgönczim: „CERES“ Budapest.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálók.

Luczernát, lóherét, fűmagvakat,

minden czélra és minden egyéb gazdasági czikket és Vetőmagot a legjutányosabb áron és garantált jó minőségben.

**Olasz szaponáriát tiszta vastag gyöke-
rekből örölve.**

**BUDAPESTEN,
V. ker., Akadémia-utca 10. sz.
Telefon.**

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szó 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETESEK.

Csak megőrződik és a szakirodalom terjedelmét, továbbá állást keresők és adók hirdetésnyelvi vételnek fel e kedvezményes rovatban.

Csak oly level-ekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Tisztelettel kérjük mindazokat, kik valamely jellegű hirdetésre ajánlatukat kiadóhivatalunkba küldik, azokhoz a megfelelő levélbélyeget csatolni sziveskedjenek, mert a kiadóhivatal azt saját költségén nem továbbíthatja.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Sajtós,
gyakorlott, kerestetik azonnali belépésre egy uradalomba. Czim a kiadóhivatalban. 4039

Pályázati hirdetmény.

Egy felsőmagyarországi uradalomban megüresedett számvivői állásra pályázat nyitott. Pályázati előfeltétel, hogy a pályázó valamely felsőbb gazdasági tanintézetet végzett legyen, vagy a gazdasági külső munkákban, valamint a számviteli-, könyvvezetési- és összes írodai teendőkben teljes jártassággal bírjon, a magyar és német nyelvekben szabatosan fogalmazni tudjon, s a tót nyelvet beszélje. Mindezt okmányilag kell az illetőnek kimutatnia. Nőtlen, fiatal kor és szép írás előny. A vissza nem várható okmányokmányokkal felszerelt és sajátkezűleg írt pályázati kérvények folyó évi augusztus hó 20-ig „**Uradaalmi központi**” megjelöléssel e lap kiadóhivatalához küldendők. 4055

Tehenész,

nős, német nyelvet is beszélő, azonnali felvételt. Folyamodványok kor és eddigi foglalkozás megnevezésével benyújtandók. Ruma uradalmi igazgatóságához, Ruma, (Szérmegye). 4056

Ó Nagyméltósága

Gróf Széchenyi Sándor ur nagy-dorogi uradalmában folyó 4-7 augusztus hó 20-ára egy 240 forint évi készpénz fizetés és teljes ellátással (mosás nélkül) javadalmazott segédintéző állás jön üresedésbe. Jelzett állásra csakis nőtlen gazdasági tanintézetet jó sikerrel végzett, egy-két évi gyakorlattal bíró oly gazdák pályázhatnak, kik katonai kötelezettségüknek eleget tettek, a magyar és német nyelvekben (szó és írásban) tökéletesek és szép vagy legálább is jó írással bírnak. Vissza nem várható, saját kezűleg írt kérvények és nem hitelesített okmányokmányok folyó évi augusztus 10-ig Nagy-Dorogra (Tolnamegye) az uradalmi jószágfelügyelőség címére küldendők. 4072

Vaiszlovich

Gyula és Emil urak k. apáthi gazdaságában egy kezelőintéző és körösszegi gazdaságában egy írónki állás betöltendő. Gazdasági intézetet végzett és megfelelő gyakorlattal bírók küldjék ajánlatukat bizonyítvány-másolatokkal — melyek vissza nem küldetnek — Körösszegre, posta Berek-Böszörmény. 4074

Gazdasági

segédintéző, nőtlen, ki gyakorlatilag és eméltileg képzett, a magyar, német és lehetőleg a tót nyelven jártas, azonnali felvételt. Német nyelven szerzett bizonyítványok másolatával felszerelt pályázati kérvények báró Stummer Ágost féle jószágigazgatóság címére Tavanok, u. p. Nagy-Tapolcsányra küldendők. 4071

ÁLLÁST KERESŐK.

Gazdaság.
Elméltileg és gyakorlatilag képzett technikai szeszgyárvezető, ki bel- és külföldi nagyobb vállalatoknál működött és szeszgyárakat berendezett; a legjobb eredmény biztosítása mellett gazdasági szeszgyárvezetőnek ajánlkozik; ugyancsak hajlandó a szeszgyárt ízembe hozni. Czim a kiadóhivatalban. 3321

Földmives

iskolát végzett, 8 évi gyakorlattal bíró 31 éves, rom. kath., nőtlen, katonai kötelezettségének eleget tett, kellő műveltséggel bíró fiatal ember, ki jelenleg is egy nagyobb uradalomban mint ispán van alkalmazva, a magyar nyelven kívül beszél oláhul, megfelelő gazdasági állást keres. Szives megkeresések e lap kiadóhivatalához. 4088

Nőtlen,

(izraelita) gazdasági, jó bizonyítványokkal s 8 évi praxissal, bármily gazdasági állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 4077

Csépléshez

ajánlkozik földmives iskolát kitűnően végzett erlyesi fiatal ember. Czim a kiadóhivatalban. 4076

Gépész,

ki a gazdasági és gézgépek javításában teljes jártassággal bír, 3 évig a m. kir. földmives iskolában volt alkalmazva, jelenleg nagy uradalomban pár éve hasonló állásban van, állást keres. Az állást október 1-én foglalhatja el. Czim a kiadóhivatalban. 4075

Szakiskolát

kitűnően végzett, mint mezőgazdasági 5 évi működéséről jó referenciákkal bíró nőtlen ember, ki a mezőgazdaság minden ágában jártas és eddigi gyakorlatát simmenthali tehén- és szarvas-tenyésztés, kerekedelmi borászat és szőlőszőlő, illetőleg gazdasági szeszgyár, dohány-tenyésztés, esikőnevelés, szarvasmarha és sertéshizlalás, immunsis szőlő és borászatokkal kapcsolatos két nagyobb mezőgazdaságban szerzett, f. évben az amerikai szőlő-kultúrát is praktizál, állását szept. okt. hóra egy olyan állással öhajtaná felcsereálni, hol beválás esetén 5-10 évre szerződhetne. Szives megkeresések „Gazdaság és Borász” jellegével a kiadóhivatalba keretnek. 4079

Állást

keres földmivesiskolát végzett, katonaságtól már mentes, nős, két kis gyermek atyja, ki 10 évi gyakorlattal bír, mely gyakorlatokat hirveves Fehér-, Bars- és Nyitra megyei uradalmakban szerzte. Jelenleg is egy nyitrai megyei 2000 holdas birtokot önállóan kezel, de miután a birtok bérbeadták, úgy állását változtatni kénytelen. Jártas a gazdaság minden ágában, tehén- és szarvas-tenyésztés, kerekedelmi borászat, hízalás, cukorrépa termelés, kettős könyvvitel, stb. Elfogad 1500-2000 holdas birtok kezelését és hazánk bármely vidékén, kaucazióval is rendelkezik, s így esetleg elfogad oly állást is, hol tisztán perzentért szolgálna. Szives megkeresések keretnek e lap kiadóhivatalába „Szérményigényű” cím alatt. 4018

Számvivő

23 éves, októberre állást keres esetleg perzentgáldálkodással. Ismert földmives számk gyermek. Kizárólag gyakorlati gazdaságban növekedett. Képes minden gazdasági munkát sajátkezűleg okszertien végezni, betanítani, megkövetelni; kettős könyvvitelt és minden írodai munkát pontosan vezetni. A gazdaság minden ágában jártassággal, magaviseletét kitűnítő okmányai az adai m. kir. földm. iskolából (s nagyobb (gróf) uradalomból). Czim: „M” alatt a kiadóhivatalban. 4013

Gazdatiszt,

40 éves, nős, rom. kath., 20 évi gyakorlattal keres egy oly állandó és önálló állást, hol tevékenységének megfelelő tér kínálkozik. 20 évi gyakorlati tapasztalat elég garanciát nyújt egy nagyobb birtoknak legintenzívebb önálló kezelésére. Jelenleg egy gróf uradalomban 3000 holdas birtoknak főmunkadallan állásban kezelője. Állását f. október 1-én öhajtaná változtatni. Szives tudakozásra „Erlyesi gazda” jelleg alatt felvilágosítást nyújt a kiadóhivatal. 4059

Végzett

gazdász, ki a gazdaság minden ágában jártas, kiszolgált huszár altiszt, r. kath., nős, beszél magyarul, németül és szerbül, több gyakorlat, vasszorgalom, írodai v. kint, szerény feltételek mellett azonnali belépésre állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 4049

Tejkezelői,

vagy ispáni állást keres egy gazdasági gyakorlati bíró nős egyén. Czim a kiadóhivatalban. 4088

Intelligens

fiatal ember, ki a nagy-szentmihályi m. kir. földmives iskolát jó sikerrel elvégezte, gyakorlati, vagy írónki állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 4094

Lovász-

ménés-mesteri állást keres egy 35 éves egyén, ki jelenleg egy gróf urad.-ban van alkalmazva, valamint kiszolgált lovas őrmester. Czim a kiadóhivatalban. 4092

Gazdatiszt,

kitűnő praxissal és jó ajánlatokkal, jártas a gazdaság minden ágában, ír., nős, állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 3978

Teljesen

megbízható, nőtlen gazdász, 24 éves, rom. kath. vallású, 51 évi gyakorlati azonnali, esetleg későbbi belépésre alkalmazható, Czukorrépa termelés, hízalás, szeszgyári és cséplési teendőkben, egy a könyvvezetésben valamint a pénztárkezelésben jártas. Szives ajánlatokat „Kaucazióképes” címen továbbít a kiadóhivatal. 4054

Intézői

állást keres egy kitűnő gyakorlattal legjobb bizonyítványokkal, valamint kitűnő ajánlatokkal bíró, nős gazdatiszt. Az összes gazdasági teendőkben, különösen a cz.-répa-, dohány- és hízalási ágazatokban kifogástalan jártassággal bír. Jelenleg is egy 4000 holdas uradalom kezelője. Belső megkereséseket „Becsületese” alatt továbbít a kiadóhivatal. 4060

Keszthelyi

gazdasági tanintézetet végzett, nőtlen, 40 éves gazdász, ki már nagyobb uradalomban alkalmazva volt, a magyar, német és horvát nyelvet írásban és szóban bírja; segédintéző, írónki vagy valamely nagyobb gazdaságban, hol előmenetelle és jövője biztosítva volna, hajlandó gyakorlati állást elfogadni fizetés nélkül. Ajánlkozik a közeli eszéplési idényre készítésének megfelelő írodai alkalmazást is. Czim a kiadóhivatalban. 4061

Magy. Óvárott

kitűnően végzett nagy gróf uradalomban szerzett gyakorlati tapasztalatokkal, katonai kötelezettségének eleget tett, nőtlen gazdatiszt állást változtatni öhajta. Czim a kiadóhivatalban. 4063

ÁLLATOK.

150 darab

fekete mangalica koczkák és szőke kanok kereszteléséből származó **ordás szőrű feruzári malac** eladó **Stern Miksnál**, Búd-Szt.-Mihályon (Szabolcsmegeye). 4073

Eladó

méhészet. Gödöllő vidékén a vasuti állomástól egy órányira, egy 60 tőrsből álló méhészet 1897. évi fiatal termékeny anyakkal, 1898. év tavaszig el látva még bőséggel, jó meleg tartó kaptárakban egyleti mézet, teljes felszereléssel, méhkészlettel, pergetővel, szóval minden hozzávaló kellékekkel ellátva október végéig még ez év szeptember havában 600 ft készpénz fizetés mellett eladó. Ugyanott 10 métermázsas pergetett fehér akacmez is eladó mm.-kint 45 forinttal, edények külön darabonként 3 ft 50 kr.-al. Hol? felvilágosítást nyújt a kiadóhivatal. 4010

Méltóságos

Schosberger Zsigmond ur pusztaszent-tornyai uradalmában 4 drb 12 1/4 éves simmenthali bikaborjú eladó. Értekezhetni az uradalmi intézősöggel, u. p. Orosháza. 4067

Ózbak,

2 éves, 1 hónapos kora óta istállóban nevelt, igen szépen fejlődött, rendkívül szelíd, jutányos áron eladó. Hol, meg tudható a kiadóhivatalban. 4007

Eladó

fejős-tehenek. Állomány csökkenése miatt eladó: 46 darab inthali schwizi fejős-tehén. Czim a kiadóhivatalban. 4057

Megvételre

keresek 2-4 darab hamphire-vagy south-down 2 éves kóst, ajánlatok: Intézősög Hornyán, posta Dezsér, Trencsénmegye intézősög. 4050

Eladó

25 drb. tisztia magyar fajta tehén kis borjuval vagy azok nélkül és 1 drb. tenyészbika Véssey László földbirtokosnál Vészhely pusztán, u. p. Felső-Rajk Zalamegye, vasuti megállóhely Rajk, (déli vasut). 4085

Eladó lovak,

1 drb. jelölékű sötét pej kanca Cambusán apától belovagolva s kocsi tanítva, 161 cm., 6 éves, 1 drb. sötét pej herét Rupa apától, hamos, 162 cm., 5 éves; 1 drb. szürke kanca Cambusán apától, hamos, 162 cm., 5 éves; A lovak ára darabonként 250 ft. Közelebbi felvilágosításokat ad Gyapay Pál intézősöge Pusztá-Tükrősmajor, u. p. és v. áll. B.-Bicske. 4081

Eladó

3 drb 3 éves, hasas és 6 drb 2 éves magyar erdélyi faj üsző Gyika Eleménnél, Dézsánfalva, u. p. Temes-Moraviczka. 4078

Eladó

egy szép berendezésű 1872 kath. holdas birtok teljes felszereléssel, vagy külön; egy angol tell-vér és félvér ménes, egy Magyar Erdélyi faj gulya. Bővebb felvilágosítást ad a Réczke-Keszthelyi gazdaság, posta Pánczél-cseh. 4080

Eladó

tenyésztés megszüntetése végett „Székelyhid” angol tellvéré. Születés éve 1891, apja Pásztor, anyja Anyodnye, színe sárga, magassága 171 cm. Kiváló oros csontozatánál fogva félvér tenyésztésre rendkívül alkalmas. Bővebb felvilágosítást ad gróf Bozsa Pál, Szarvas (Békésmegye). 4087

Polatsik

Miksa Somogy-Megyeri gazdaságában, u. p. Tab, Állandóan vannak prima minőségű vörösbarna **finó borjúk** eladásra felállítva, melyek napi áron kaphatók. 3993

Eladó

24 darab 4 éves ökor-tinó, magyar faj és 6 drb. legelőn javított ökor. Bővebb felvilágosítást ad Gróf Adolf Pusztá-Dános, posta és vasuti állomás Albertirs, Pestmegye. 4095

VEGYESEK.

Szabadalmazott

tíz évig is eltartó kévekötelek

4 1/2 m/m vastag, 150 c/m hosszú egy próba postacsomag 200 drb-al 1 ft 60 kr 1000 drbot 7 ftért Ugyanily

portiökötelek

6 m/m vastag, 200 c/m. hosszú, egy posta csomag 100 drb 1 ft 60 kr. 1000 darab 15 forintért szállít utánvét mellett; ugyancsak más gazdasági kötélmenüket ajánl legjutányosabb áron

Bellán Mátyás, Bács-Cséb. 3033

(szabadalmazott védje).

szép földgyaszinú mázanyag és fatelítő-szer. Különösen gyalult fára mázolja, pompás szint ad. Carbolineumnál valamivel lassabban szárad, de a fát sokkal mélyebben és tartósabban conserválja.

Árllapokat, mintákat 3358/b díjmentesen küld

Biehn János

Budapest, IX. ker., Ferencz-kört 46.

Ászalt- és kátránytermékek vegyi gyára

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Legmagasabb kölcsön a valódi becsérték alapján 20 60-60-ig közt időre készpénzben. Birtokos felmondhat bármikor, pénzintézet nem mondhat fel. Csakely kamattal tölke is törlesztetik. Lebonnyolítás 14 nap alatt. Konvertálás belyeg és illetékmentes.

Semmi előleges költség. Minden felvilágosítás díjtalan. Beküldendő csak a teltekönnyvi kivonat, kataszterív. Czim

Ingatlan-és Jelzálog-Forgalmi Intézet. Budapest, Váci-kört 39.

Legnagyobb Ingatlan-és Jelzálog-Forgalmi Intézet a monarchiában, egyedüli, mely hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosoktól ajánlva van.

Repeze mag,

Morvaországi bőventermő után termelt, kitűnő minőségű, métermázsánként 4 forintért eladó. Megrendelések sürgősen kéretnek: Metternich-Sándor hercegné sárisápi uradalmi intézőségéhez, Annavölgy-Sárisáp, Esztergommegye. 4048

Erdélynek

egyik déli városában egy major bérlete, melyhez 63 kat. hold elsőrangú szántóföld tartozik, jól berendezett tehénészettel (tej literenként 8 kr.) és kitűnő instruktóval együtt, most az aratás után tovább adandó. Szives ajánlatok: Major és tehénészettel cím alatt e lapok kiadóhivatalához küldendők. 4090

Birtokvétel.

600-1200 holdig megvételre keresek birtokot dunántúli megyékben. Czim a kiadóhivatalban. 4093

Tejvétel.

Azon tejtermelők, melyek a jövő idényre tejuket biztos kézbe szerződésileg eladni öhajtanak, sziveskedjenek melletb hozzájuk teljes bizalommal fordulni. Spitzer Jakab VIII., Rombach-utca 13. sz. 4033

A m. kir. Államvasutaktól eredő teljesen használható karban levő

tizedes-mérlegek, súlyokkal együtt, minden nagyságban, ugyszinte

vaggon-hidmérlegek, továbbá

távirdai sodrony bekerítési célokra, valamint használt

„Werndl“-fegyverek felette olcsó áron kaphatók

Kóhn A. M. vas- és ténnagykereskedőnél BUDAPESTEN, VI., Mozsár-u. 9. szám. 4084

Ó csász. és kir. Fensége **József főherczeg** és Ó királyi Fensége **Fülöp Szász-Coburg-Gothai herczeg** udv szállítója

Dr. Lendl Adolf, tanár 3040

praeparatoriuma és

tanszerkészítő-

BUDAPEST, II. Donáti-u. 7.

Legmagasabb és magas elismerések; aranyérmek, díszoklevél stb. stb. miniszteri ajánlások. 2036

Ajánlkozik

emlősök és madarak természetű, művészi és tartós **kitömésére.**

Jutányos árak.

Az állatok friss állapotban előleges praeparatio nélkül küldendők be.

Fischer J.

zsákgyári raktárában

Budapest, Nagy-Korona-u. 18.

vízmentes ponyvák kölcsönben, valamint új és egyszer használatban volt vízmentes ponyvák jutányosan kaphatók. 3768

Repczponyvák drbonként 3 frttól feljebb.

Csomós ebir-

(Dactylis glomerata)

Francia perje-

baltaczim-

magot

bármily nagy mennyiségben a legmagasabb napi áron vásárol

HALDEK magkereskedése

Budapest, Károly-kört 9.

A mesterséges

borok

készítésének

forgalomba hozatalának tilalmáról szóló

Törvény.

Magyarzó jegyzetekkel ellátta:

Dr. Lónyay Ferencz.

Ára 80 kr.

Gőzekéket, Gőz-utihengereket

Gőz-timozdonyokat

John Fowler & Co.

Budapest, Keleti út...
Egyes gépek...
Budapesti...
Központi pályaudvar mellett.

Kern Róbert

Budapest, V. ker., Váci út 25.

Hengerek, rudak és csomók.
Vaslemez.
Kovácsolt csövek.
Csúcsolt csövek.
Szárazanyagok.

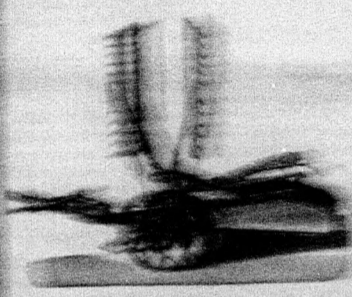
EGERESI MÜTRÁGYA-ÉRTÉKES

BUDAPEST, VII. kerület, Dorottya-utca 9-ik száma.

EREDETT AMERIKAI

JONES láncz-fűkaszalógépek

JONES könnyű aratógépek

Friedlaender József

BUDAPEST, VIII. ker., Külső Kerepesi út 1. szám.

Lapunk bekötési táblája
11 ftt. 36 k. kéri
kapható kiadóhivatalunkban.

Sangerhauseni gépgyár Magyarországi gyártólétele

BUDAPEST, Külső Váci-út 1443. sz.

Első és egyedüli magyar special gépgyár

GYÁRTMÁNYOK:
az összes mezőgazdasági gépek számára szükséges gépek. Nevezetesen:

- Csukogépek
- Sörgépek
- Molnógépek
- Sziszgépek

Szaktekintély mezőgazdasági csukogépek és sziszgék terén.

Szövetkezeti alapon 100b. mint 1000 mezőgazdasági csukogépet készített.

Minden szakkérdésre felvilágosítással, tervekkel, költségvetéssel készségesen szolgálunk.

Mezőgazdasági célokra mint hajlékony kiváló gyártmányok.

Hoffmeister-gőzmotor

az legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb gőzmotor. — Helyettesíti minden gőzgépet és locomobilt. Csalásra és minden egyéb gazdasági gép háttársára az legalkalmasabb. — Fűtőanyagként fűvel, szénrel és minden egyéb hulladékkal. Minden nagyságban, 1/2 lóerőtől kezdve egész 300 lóerőt gyártunk.

Érték: 1000000 és 2000000 forint közötti, a gyárban készült gépek, (Központi pályaudvar mellett.)